

**VAPAAAN KANSANSIVISTYSTYÖN
KYSYMYKSILLE
OMISTETTU I YLEISVENÄLÄINEN
EDUSTAJAKOKOUS**

TOUKOKUUN 6—19 pntä 1919

*Julkaistu v. 1919 kirjasessa:
N. Lenin. „Kaksi puheita vapaan
kansansivistystyön kysymyksille
omistetussa i yleisvenäläisessä
edustajakokouksessa”, Moskova*

*Julkaistaan kirjasen
tekstin mukaan*

1

TERVEHDYSPUHE
TOUKOKUUN 6 pnä

Toverit, tervehdin suurella ilolla vapaan kansansivistystyön kysymyksille omistettua edustajakokousta. Ette tietenkään odota minulta puhetta, jossa voisin syventyä asian ytimeen siten kuin kysymykseen perehtynyt ja erikoisesti sen parissa toimiva edellinen puhuja, tov. Lunatsharski. Sallikaa minun rajoittua vain muutamiin tervehdyssanoihin sekä pikku havaintoihin ja mietteisiin, joita olen tullut tehneeksi joutuessani Kansankomissaarien Neuvostossa enemmän tai vähemmän läheisesti kosketukseen teidän välittömän työnne kanssa. Olen varma, että tuskin löytyy toista neuvostotoiminnan alaa, jolla olisi saavutettu puolentoista vuoden aikana niin valtavaa menestystä kuin vapaan kansansivistys- ja valistustyön alalla. Sekä meidän että teidän on epäilemättä ollut helpompi tehdä työtä tällä alalla kuin muilla aloilla. Tässä työssä olemme joutuneet raivaamaan tieltä vanhat sulut ja vanhat esteet. Tässä työssä on ollut helpompi tyydyttää sitä valtavan suurta tiedon, vapaan sivistyksen, vapaan kehityksen tarvetta, jota on ilmennyt ennen kaikkea työläis- ja talonpoikaisjoukkojen keskuudessa, sillä kun meidän on joukkojen valtavan painostuksen ansiosta ollut helppo raivata niiden tieltä ulkoiset esteet, murskata historiallisesti vakiintuneet porvarilliset laitokset jotka sitoivat meitä imperialistiseen sotaan ja sälyttivät Venäjän kannettavaksi tuon sodan raskaimmat rasitukset, kun meidän on ollut helppo murskata ulkoiset esteet, niin sitä kipeämmin olemme sen sijaan joutuneet kokemaan tämän työtaakan koko rasittavuuden joukkojen uudestikasvatus-, järjestämis- ja koulutustyössä, tietojen levityksessä, taistelussa sitä valistumattomuutta ja

kulttuurittomuutta, raakuutta ja metsäläisyyttä vastaan, mitä olemme saaneet perinnöksi. Tässä kohdin on taistelua pitänyt käydä vallan toisin menetelmin. Tässä kohdin on voitu luottaa vain ajan mittaan saavutettavaan menestykseen ja valveutuneiden väestökerrosten sitkeään järjestelmälliseen vaikutukseen, jonka joukot ottavat auliisti vastaan, ja me syyllistymme useinkin siihen, että annamme vähemmän kuin voisimme antaa. Minusta tuntuu, että ottaessamme näitä ensi askelia, laajentaessamme koulun ulkopuolella suoritettavaa vapaata, vanhoista puitteista ja sovinnaisuuksista riippumatonta sivistystyötä, levittäessämme sivistystä, jota aikuinen väestö pyrkii saamaan, että tällä alalla olemme alkuaikoina joutuneet eniten kamppailemaan kahdenlaisten esteiden voittamiseksi. Molemmat esteet olemme perineet vanhalta kapitalistiselta yhteiskunnalta, joka pidättelee meitä vieläkin, vetää meitä alaspäin tuhansin ja miljoonin langoin, köysin ja kahlein.

Ensimmäisenä puutteellisuutena on porvarillisesta sivistyneistöstä lähtöisin olevien ihmisten runsaus, sanottu sivistyneistö kun on useinkin pitänyt uuteen tapaan järjestettäviä työläisten ja talonpoikain sivistyslaitoksia sopivimpana koekenttänä henkilökohtaisten päähänpistojensa viljelemiseksi filosofian tai kulttuurin alalla, kun mitä mielettömintä ilveilyä on useinkin esitetty jonakin uutuuksena ja kun puhtaasti proletaarisen taiteen ja kulttuurin varjolla on tarjottu jotakin aivan luonnotonta ja järjetöntä⁵⁷. (Suosionosoituksia.) Alkuaikoina se on kuitenkin ollut luonnollista ja anteeksiannettavaa eikä sitä saa panna laajan liikkeen syyksi, ja toivon, että olemme loppujen lopuksi sentään vapautumassa ja vapaudummekin siitä.

Toinenkin puutteellisuus on kapitalismin perua. Pyrkiesään hankkimaan tietoja, murskatessaan vanhaa, pikkuporvarillisten työtätekevien laajat joukot eivät ole kyenneet tuomaan mukanaan mitään organisoivaa, mitään organisoitua. Jouduin seuraamaan, kun Kansankomissaarien Neuvostossa käsiteltiin kysymystä lukutaitoisten mobilisoinnista ja kirjasto-osastosta, ja näistä pikku havainnoista saatoinkin päätellä, kuinka huonolla tolalla asiat ovat tässä suhteessa. Tervehdyspuheissa ei ole kylläkään tapana kajota erikoisemmin siihen mikä on huonoa. Toivon, että te olette vapaita sellaisista sovinnaisuuksista ettekä pahastu, jos kerron teille muutamista ikävistä havainnoistani. Aset-

taessamme kysymystä lukutaitoisten mobilisoinnista pisti eniten silmään se, että vallankumous saavutti meillä loistavaa menestystä, vaikka se ei heti kasvanutkaan ulos porvarillisen vallankumouksen puitteista. Se antoi kehitysmahdollisuuden silloisille voimille, ja nuo silloiset voimat olivat pikkuporvarillisia, niillä oli sama tunnuslause — „kukin huolehtikoon itsestään, jumala huolehtii kaikista”, sama kirottu kapitalistinen tunnuslause, joka ei ole koskaan johtanut mihinkään muuhun kuin Koltshakin valtakommentoon ja vanhaan porvarilliseen restauraatioon. Kun katsomme, mitä meillä tehdään lukutaidottomien opetuksen alalla, niin tässä suhteessa on mielestäni tehty erittäin vähän, ja yhteisenä tehtävänäme tässä asiassa on käsittää, että tarvitaan proletaaristen aineiden järjestyneisyyttä. Tässä ei ole kysymys sukkelistista fraaseista, jotka jäävät paperille, vaan niistä välttämättömistä toimenpiteistä, joita on nykyisin suoritettava kansan hyväksi ja jotka pakottaisivat jokaisen lukutaitoisen ihmisen käsittämään, että hänen velvollisuutenaan on opettaa muutamia lukutaidottomia. Tämä on meillä julistettu dekreetissä⁵⁸. Tällä alalla ei kuitenkaan ole tehty juuri mitään.

Kun jouduin Kansankomissaarien Neuvostossa tekemisiin toisen kysymyksen, kirjastokysymyksen kanssa, sanoin: syynä jatkuvasti esitettäviin valituksiin on tuotannollinen jälkeenjääneisyys, meillä on vähän kirjoja emmekä voi painaa niitä riittävän paljon, — ja sanon itselleni, että se on totta. Tietenkin meillä on polttoainepula, tehtaat seisovat, paperia on vähän emmekä voi saada kirjoja. Kaikki tämä pitää paikkansa, mutta lisäksi pitää paikkansa sekin, että emme voi käyttää kirjoja, joita meillä on. Tässä suhteessa me kärsimme vieläkin maalaisäijille ominaisesta naiiviudesta ja neuvottomuudesta, niin kuin maalaisäijä ryöstettyään herrasväen kirjaston pakeni kotiinsa ja pelkäsi, että joku voisi ottaa häneltä nuo kirjat pois, koska hänellä ei vielä voinut olla sellaista ajatusta, sitä tietoisuutta, että jako voi tapahtua oikeudenmukaisestikin, ettei kruununomaisuus ole mikään vihattava asia, vaan että se on työläisten ja muiden työtätekevien yhteistä omaisuutta. Se ei ole kehittymättömien talonpoikaisjoukkojen syytä, ja vallankumouksen kehityksen kannalta se on täysin hyväksyttävää, se on kiertämätön vaihe, ja kun talonpoika otti itselleen kirjaston ja piti sitä hallussaan salassa muilta, hän ei

voinut menetellä toisin, sillä hän ei käsittänyt, että Venäjän kirjastot voidaan yhdistää ja että kirjoja tulee riittämään lukutaitoisen tiedonjonon sammuttamiseksi ja lukutaidottoman opettamiseksi. Nyt on kamppailtava sekasorron jäännösten, kaaoksen, naurettavien virastokahnausten lopettamiseksi. Tämä on otettava perustehtäväksemme. Meidän on käytävä käsiksi yksinkertaiseen, välttämättömään tehtävään — lukutaitoisten mobilisointiin ja taisteluun lukutaidottomuutta vastaan. Meidän on käytettävä niitä kirjoja, joita meillä on ja ryhdyttävä perustamaan järjestettyä kirjastoverkostoa, jotta nämä kirjastot auttaisivat kansaa käyttämään jokaista hallussamme olevaa kirjaa, ei perustettava rinnakkaisesti toimivia järjestöjä, vaan luotava yhtenäinen suunnitelmanmukainen järjestö. Tässä pienessä asiassa kuvastuu vallankumouksemme perustehtävä. Ellei vallankumous ratkaise tätä tehtävää, ellei se ryhdy muodostamaan todella suunnitelmanmukaista yhtenäistä järjestöä sekavan venäläisen kaaoksen ja järjettömyyden tilalle — siinä tapauksessa tämä vallankumous on jäävä porvarilliseksi vallankumoukseksi, sillä kommunismia kohti kulkevan proletaarisen vallankumouksen peruserikoisuus on juuri tässä, kun taas porvaristo tyytyi murskaamaan vanhan ja myöntämään vapauden talonpoikaistaloudelle, joka synnytti uudelleen samaa kapitalismia kuten kaikissa entisaikojen vallankumouksissakin.

Jos kerran sanomme puoluettamme kommunistipuolueeksi, meidän on käsitettävä, että vasta nyt kun olemme tehneet lopun ulkoisista esteistä, murskanneet vanhat laitokset, on ratkaistavaksemme noussut ensi kertaa todenteolla ja kaikessa mittavuudessaan todellisen proletaarisen vallankumouksen ensivuoroinen tehtävä — kymmenien ja satojen miljoonien ihmisten järjestäminen. Puolentoista vuoden kokemusten jälkeen, joita me kaikki olemme saaneet tällä alalla, meidän on vihdoinkin lähdeävä oikealle tielle, joka johtaa voittoon siitä sivistymättömyydestä, siitä kehittymättömyydestä ja raakuudesta, joista olemme kaiken aikaa saaneet kärsiä. (M y r s k y i s i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a.)

2

PUHE KANSAN PETKUTTAMISESTA
VAPAUDEN JA TASA-ARVOISUUDEN TUNNUKSILLA
PIDETTY TOUKOKUUN 19 pnä

Toverit, sallikaa minun nykyisen ajankohdan arvion asemesta, jota eräät teistä varmaan odottivat tänään, vastata oleellisimpiin poliittisiin, ei ainoastaan teoreettisiin, vaan tietysti myös käytännön kysymyksiin, jotka nousevat ratkaistavaksemme, jotka luonnehtivat parhaillaan koko neuvostovallankumouksen vaihetta ja aiheuttavat eniten väittelyä, eniten hyökkäilyjä sosialisteina itseään pitävien henkilöiden taholta, eniten hämmästelyä niiden henkilöiden piirissä, jotka pitävät itseään demokraatteina ja syyttelevät meitä erittäin halukkaasti ja erittäin laajasti demokraattisuuden loukkauksista. Mielestäni nämä yleiset poliittiset kysymykset esiintyvät liiankin usein, jopa jatkuvasti kaikessa nykyisessä bolshevismille vihamielisessä propagandassa, agitaatiossa, kaikessa kirjallisuudessa — tietenkin jos tuo kirjallisuus kohoaa edes hiukankin ylemmäksi tavalisen valheen, parjauksen ja sättimisen tasolta, jolla se on kaikissa porvariston julkaisuissa. Kun tarkastelemme kirjallisuutta, joka kohoaa hiukankin tämän tason yläpuolelle, niin mielestäni peruskysymykset demokratian suhteesta diktatuuriin, vallankumouksellisen luokan tehtävistä vallankumouskaudella, sosialismiin siirtymisen tehtävistä yleensä, työväenluokan ja talonpoikaiston suhteista — mielestäni nämä kysymykset muodostavat kaikkien nykyisten poliittisten keskustelujen pohjimmaisesta perustan, ja niiden selvittelyä, vaikka se toisinaan ehkä näyttääkin teistä hieman etäännyvän päivänpolttavista asioista — niiden selvittelyä

on mielestäni sittenkin pidettävä yhteisenä perustehtävänä. Lyhyessä esityksessä en tietenkään voi millään muotoa ottaa käsiteltäväksi kaikkia näitä kysymyksiä. Olen valinnut muutamia niistä ja näistä muutamista kysymyksistä haluaisinkin keskustella.

I

Ensimmäinen valitsemistani kysymyksistä koskee minkä tahansa vallankumouksen, minkä tahansa uuteen järjestelmään siirtymisen vaikeuksia. Jos tarkastelette niitä hyökkäilyjä, joiden kohteeksi bolshevikit ovat joutuneet itseään sosialisteina ja demokraatteina pitävien henkilöiden taholta,—esimerkkinä sellaisista henkilöistä voin mainita „Vsegda Vperjod!” ja „Delo Naroda” lehtien ympärille ryhmittyneet kynäilijät, lehtien, jotka on mielestäni lakkautettu täysin oikeudenmukaisesti ja vallankumouksen etuja silmälläpitäen ja joiden edustajat turvautuvat useimmiten hyökkäilyissään, perin luonnollisissa meidän valtamme vastavallankumoukselliseksi katsomien julkaisujen taholta, turvautuvat useimmiten teoreettiseen arvosteluun — jos tarkastelette niitä hyökkäilyjä, joita tuosta leiristä tehdään bolshevismia vastaan, voitte havaita, että syytösten joukossa esiintyy tuhkatiheään tällainen: „Teille, työtätekeville, bolshevikit lupasivat leipää, rauhaa ja vapautta; he eivät ole antaneet leipää, eivät rauhaa eivätkä vapautta, he ovat pettäneet teitä, pettäneet luopumalla demokratiasta.” Demokratiasta luopumisesta tulee puhe erikseen. Nyt otan tarkasteltavaksi tämän syytöksen toisen puolen: „Bolshevikit lupasivat leipää, rauhaa ja vapautta, bolshevikit ovat todellisuudessa saaneet aikaan sen, että sota jatkuu, saaneet aikaan sen, että taistelu jatkuu erittäin ankarana ja erittäin sitkeänä, kaikkien imperialistien, kaikkien liittolaisvaltojen kapitalistien, siis kaikkien sivistyneimpien ja kehittyneimpien maiden sotana näännytettyä, raadeltua, takapajuista, väsynyttä Venäjää vastaan.” Toistan, näitä syytöksiä te voitte nähdä jokaisessa mainituista lehdistä, voitte kuulla niitä jokaisen porvarillisen intellektuellin suusta, vaikka hän tietysti kuvittelee olevansa ei-porvarillinen, tätä kaikkea voitte kuulla alituisesti jokaisen poroporvarin suusta. Siksi kehotankin teitä harkitsemaan tämänkaltaisia syytöksiä.

Niin, bolshevikit lähtivät vallankumoukseen porvaristoa vastaan, lähtivät kukistamaan porvarillista hallitusta väkivalloin, sanoutuivat irti kaikista porvarillisen demokratian perinnäistavoista, lupauksista ja käskyistä, lähtivät mitä vimmatuimpaan, väkivaltaiseen taisteluun ja sotaan omistavien luokkien lannistamiseksi — ryhtyivät kaikkeen tähän pelastaakseen Venäjän ja sen jälkeen koko ihmiskunnan imperialistisesta verilöylystä ja tehdäkseen lopun kaikista sodista. Niin, bolshevikit lähtivät vallankumoukseen tämän kaiken tähden eivätkä tietysti ole koskaan aikoneet luopua tästä tärkeimmästä perustehtävästään. Yhtä epäilemätöntä on, että yritykset päästä irti tästä imperialistisesta verilöylystä, murtaa porvariston herruus, että nämä yritykset ovat aiheuttaneet kaikkien sivistysvaltioiden hyökkäyksen Venäjän kimppuun. Sillä sellainen on Ranskan, Englannin ja Amerikan poliittinen ohjelma, vaikka ne kuinka vakuuttaisivat kieltäytyvänsä interventtiosta. Vaikka Lloyd Georget, Wilsonit ja Clemenceau't kuinka vakuuttaisivat sitä, vaikka he kuinka vakuuttaisivat kieltäytyvänsä interventtiosta, me kaikki tiedämme kuitenkin sen olevan valhetta. Me tiedämme, että Odessasta ja Sevastopolista poistuneet ja poistumaan pakotetut liittoutuneiden sotalaivat saartavat Mustanmeren rannikkoa ja jopa tulittavat Kertshin lähellä sitä Krimin niemimaan osaa, jota vapaaehtoiset⁵⁹ pitävät hallussaan. He sanovat: „Sitä emme voi luovuttaa teille. Jos vapaaehtoiset eivät selviydy teistä, emme sittenkään voi luovuttaa tätä Krimin niemimaan osaa, sillä te saatte silloin valvontaanne Asovan meren, katkaisette meiltä yhteydet Denikiniin ettekä anna meidän huolta ystäviämme.” Tai hyökkäyksen kehittyminen Pietaria vastaan: meikäläinen hävittäjäalus joutui eilen taisteluun vihollisen neljää hävittäjää vastaan. Eikö ole ilmeistä, että tämä on interventtiota, eikö Englannin laivasto ole mukana siinä? Eikö juuri samaa tapahdu Arkangelissa, Siperiassa? Totuus on tämä: koko sivistynyt maailma on nyt sotajalalla Venäjää vastaan.

Herää kysymys, olemmeko joutuneet ristiriitaan itsemme kanssa, kun kutsuimme työtätekeviä vallankumoukseen luvaten heille rauhan, mutta olemmekin saaneet aikaan koko sivistyneen maailman sotaretken heikkoa, väsynyttä, takapajuista, pahoin hävitettyä Venäjää vastaan, vai ovatko joutuneet ristiriitaan demokratian ja sosialismin alkeellisten

käsitteiden kanssa ne, jotka julkeavat heittää meille moisia syytöksiä? Siinä kysymys. Asettaakseni teille tämän kysymyksen teoreettisessa, yleisessä muodossa, esitän vertailun. Me puhumme vallankumouksellisesta luokasta, kansan vallankumouksellisesta politiikasta, kehotan teitä tarkastelemaan erikseen jotakuta vallankumousmiestä. Ottakaamme vaikkapa Tshernyshevski ja antakaamme arvio hänen toiminnastaan. Minkä arvion siitä voi antaa täysin valistumaton ja kehittymätön henkilö? Hän luultavasti sanoo: „Niin, mitäpä siihen voi sanoa, se ihminen särki elämänsä, joutui Siperiaan eikä saanut mitään aikaan.” Siinä teille esimerkki. Jos kuulemme tuollaisen lausunnon tuntemattomalta henkilöltä, niin sanomme: „Parhaassa tapauksessa sen antaja on auttamattomasti kehittymätön ihminen, joka ei ehkä ole syyppää siihen, että hän on liian takapajuinen voidakseen ymmärtää yhden erillisen vallankumousmiehen toiminnan merkitystä vallankumoustopahtumain yleisen kulun yhteydessä; tai sitten tuollaisen lausunnon antaja on heittiö, taantumuksen puolustaja, joka haluaa tahallisesti etäännyttää työtätekevät vallankumouksesta.” Otin esimerkiksi Tshernyshevskin, koska tässä tapauksessa, tämän individuaalisen vallankumousmiehen arvioinnissa ei voi syntyä oleellista erimielisyyttä, kuuluivatpa sosialisteiksi itseään sanovat henkilöt mihin aatesuuntaan tahansa. Kaikki ovat samaa mieltä siitä, että jos erillistä vallankumousmiestä arvioidaan niiden, päällisin puolin hyödyttömiin, useinkin tuloksettomien uhrien kannalta, joita hän on antanut, ja jätetään syrjään hänen toimintansa sisältö ja yhteys häntä edeltäneisiin ja häntä seuranneisiin vallankumouksellisiin, jos arvioidaan hänen toimintaansa tällä tavoin, niin se on joko auttamattomasti takapajuisuutta ja valistumattomuutta tai tahallista, tekopyhää taantumuksen etujen ajamista, orjuutuksen, riiston ja luokkasorron puolustelua. Siihen nähden ei voida olla eri mieltä.

Nyt kehotan teitä siirtymään yhdestä vallankumousmiehestä kokonaisen kansan, kokonaisen maan vallankumoukseen. Onko kukaan bolshevikeista yrittänyt koskaan kiistää sitä, että vallankumous voi lopullisessa muodossa voittaa vasta silloin, kun se leviää kaikkiin tai ainakin muutamaisiin tärkeimpiin eturivin maihin? Niin olemme puhuneet aina. Olemmeko väittäneet, että imperialistisesta sodasta voidaan

irrottautua yksinkertaisesti vain työntämällä pistimet maahan? Käytän tahallani juuri sitä sanontaa, jota me — niin minä henkilökohtaisesti kuin kaikki toverimmekin — viljelimme Kerenskin kaudella alituisesti päätöslauselmissa, puheissa ja sanomalehdissä. Me sanoimme: sodasta ei voida tehdä loppua työntämällä pistimet maahan; jos on olemassa tolstoilaisia, jotka ajattelevat, että niin voidaan tehdä, on aihetta sääliä eksyneitä — minkäpä heille mahdat.

Me sanoimme, että irrottautuminen tästä sodasta saattaa merkitä vallankumouksellista sotaa. Me puhuimme siitä vuodesta 1915 lähtien ja sitten Kerenskin kaudella. Tietysti vallankumouksellinen sota on myös sotaa, yhtä raskasta, veristä ja tuskallista. Ja kehittyessään koko maailman mitassa tapahtuvaksi vallankumoukseksi se aiheuttaa kiertämättä vastarintaa samaten koko maailman mitassa. Ja sen vuoksi, kun olemme nyt tilanteessa, jolloin maailman kaikki sivistysmaat ovat lähteneet sotaretkelle Venäjää vastaan, meidän ei kannata ihmetellä sitä, että aivan valistumattomat maanäijät syyttävät meitä sen tähden lupauksiemme rikkomisesta, ja me sanomme: eihän heiltä voi mitään vaatiakaan. Heidän täydellinen valistumattomuutensa, heidän äärimmäinen takapajuisuutensa tekee mahdolltomaksi syyttää heitä. Miten todellakaan voidaan odottaa täysin valistumattoman talonpojan ymmärtävän, että on sotia ja sotia, että on olemassa oikeudenmukaisia ja epäoikeudenmukaisia, edistyksellisiä ja taantumuksellisia sotia, etumaisten luokkien sotia ja takapajuisten luokkien sotia, luokkasorron voimistamiseksi käytäviä sotia ja sen hävittämiseksi käytäviä sotia? Tämän käsittämiseksi pitää tuntea luokkataistelua, sosialismin perusteita, ainakin hiukan vallankumouksen historiaa. Tätä kaikkea emme voi vaatia valistumattomalta talonpojalta.

Mutta kun itseään demokraatiksi, sosialistiksi sanova henkilö lähtee puhumaan julkisesti, nimittipä hän itseään miten tahansa, menshevikiksi, sosialidemokraatiksi, eser-räksi, aidoksi sosialistiksi, Bernin Internationalen kannattajaksi — liikanimiähän on kaikenlaisia, liikanimet eivät paljoa maksa — kun sellainen tyyppi heittää meille syytöksen: „Te lupasitte rauhan, mutta saitte aikaan sodan!”, niin mitä hänelle pitää vastata? Voidaanko olettaa hänen vajonneen sille valistumattomuuden asteelle, jolla takapajuinen

talonpoikakin on, ettei hän osaa tehdä eroa sodan ja sodan välillä? Voidaanko otaksua, ettei hän käsitä, mikä ero on imperialistisella sodalla, joka oli ryöstösotaa ja on nyt paljastettu loppuun saakka — Versailles'in rauhanteon jälkeen vain täysin harkintakyvyttömät ja ajattelukyvyttömät tai umpisokeat voivat olla näkemättä, että se oli ryöstösotaa molemmin puolin — voidaanko otaksua, että on olemassa yhtäkään lukutaitoista ihmistä, joka ei käsitä eroa sen sodan, ryöstösodan, ja meidän sotamme välillä, joka on saamassa yleismaailmalliset mittasuhteet maailman porvariston käsitettyä, että sitä vastaan käydään ratkaisevaa taistelua? Kaikkea tätä emme voi otaksua. Sentähden sanomme: jokainen, joka vaatii itselleen minkä tahansa vivahteista demokraatin tai sosialistin nimeä ja tavalla tai toisella, välittömästi tai välillisesti levittää kansan keskuuteen syytöksiä, että bolshevikit pitkittävät kansalaissotaa, raskasta, tuskallista sotaa, vaikka ovat luvanneet rauhan — hän on porvariston kannattaja, ja me vastaamme hänelle samoin ja tulemme menettelemään hänen suhteensa niin kuin olemme menetelleet Koltshakin suhteen, siinä on vastauksemme. Siitä on kysymys.

„Delo Narodan” herrat hämmästelevät: „Mutta mehän olemme Koltshakia vastaan; on huutavaa vääryyttä, että meitä vainotaan.”

On kovin valitettavaa, hyvät herrat, että te ette halua päästä asiassa selville vesille ettekä halua käsittää yksinkertaisia politiikan aakkosia, joista seuraa tiettyjä johtopäätöksiä. Te väitätte olevanne Koltshakia vastaan. Otan sanomalehdet „Vsegda Vperjod!” ja „Delo Naroda”, otan kaikki sanotunlaiset poroporvarilliset järkeilyt, ne mielialat, joita esiintyy sivistyneistön keskuudessa runsaasti, ne ovat sivistyneistön keskuudessa vallitsevina. Sanon: jokainen teistä, joka levittää kansan keskuuteen sellaisia syytöksiä, on koltshakilainen, koska hän ei käsitä sitä elementaarista, jokaiselle lukutaitoiselle ihmiselle selvää peruseroa, mikä on imperialistisella sodalla, josta me teimme lopun, ja kansalaissodalla, jonka saimme vaivaksemme. Emme ole koskaan salanneet kansalta uskaltautuvamme tähän riskiin. Me jännitämme kaikki voimat voittaaksemme tässä kansalaissodassa porvariston ja tehdäksemme täysin mahdollommaksi luokkasorron. Ei ole koskaan ollut eikä voi olla vallankumousta, joka olisi turvattu pitkälliseltä, raskaalta

ja ehkä mitä suurimpia uhrauksia vaativalta taistelulta. Ken ei osaa erottaa uhrauksia, joita tehdään vallankumoustaistelun kulussa, sen voiton hyväksi, silloin kun kaikki omistavat luokat, kaikki vastavallankumoukselliset luokat kamppailevat vallankumousta vastaan, ken ei osaa erottaa näitä uhrauksia riistäjäin rosvosodan vaatimista uhrauksista, on äärimmäisen valistumaton ihminen ja hänestä pitää sanoa: hänet on pantava oppimaan aakkosia ja ennen kansansivistyksen oppikurssia annettava hänelle alkeiskouluopetusta, tai sitten hän on mitä paatunein koltshakilaisteeskentelijä, sanokoon hän itseään miksi tahansa, naamioitukoon minkä liikanimen taakse tahansa. Tällaiset bolshevikkeihin kohdistetut syytökset ovat aivan tavallisia ja „kaupaksimeneviä” syytöksiä. Nuo syytökset ovat todella yhteydessä laajoihin työtätekevien joukkoihin, sillä valistumattoman talonpojan on vaikea ymmärtää tätä kaikkea. Hän kärsii sodasta yhtäläisesti, käytiinpä sitä minkä puolesta tahansa. En ihmettele kuullessani valistumattoman talonpoikaiston taholta tällaisia lausuntoja: „Tsaarin puolesta sodittiin, menshevikkien puolesta sodittiin ja nyt joudumme sotimaan vielä bolshevikkien puolesta.” Tämä ei minua ihmetytä. Sota on todellakin sotaa, se vaatii raskaita uhreja loppumattomiin. „Tsaari sanoi, että sitä käydään vapauden ja ikeestä vapautumisen puolesta, menshevikit sanoivat, että sitä käydään vapauden ja ikeestä vapautumisen puolesta, nyt bolshevikit puhuvat samaa. Kaikki puhuvat, ja meidän on mahdoton ymmärtää!”

Valistumattoman talonpojan on ehkä tosiaankin mahdoton ymmärtää. Sellaisen ihmisen on vielä opittava poliittisen tietouden alkeet. Mutta mitä voidaan sanoa henkilöstä, joka käyteele sanoja „vallankumous”, „demokratia”, „sosialismi” ollen käsittävinään niiden sisällön. Hän ei voi tempuilla tällaisilla käsitteillä ellei tahdo muuttua poliittiseksi veijariksi, sillä ero kahden saalistajaryhmän keskinäisen sodan ja kaikkinaista saalistusta vastaan nousseen sorretun luokan sodan välillä on elementaarinen, olennainen ja perinpohjainen. Kysymys ei ole siitä, että tämä tai tuo puolue, tämä tai tuo luokka, tämä tai tuo hallitus on puolustellut sotaa, vaan siitä, mikä on kyseisen sodan sisältö, mikä on sen luokkasisältö, mikä luokka käy sotaa, millaista politiikkaa sodassa toteutetaan.

II

Nykyisin kokemamme ja vallankumoukseen kiertämättä liittyvän raskaan ja vaikean kauden arvioinnista siirryn toiseen poliittiseen kysymykseen, joka pulpahtaa vähän väliä esille kaikissa keskusteluissa ja kaikkien väärinkäsitysten yhteydessä — tarkoitan kysymystä blokista imperialistien kanssa, liitosta, sopimuksesta imperialistien kanssa.

Olette varmaan nähneet lehdistä sosialistivallankumouksellisten Volskin ja toisen, muistaakseni Svjatitskin nimet. He ovat viime aikana kirjoitelleet myös „Izvestijaan”, ovat esittäneet oman manifestinsa ja pitävät itseään juuri sellaisina sosialistivallankumouksellisina, joita ei mitenkään voida syyttää koltshakilaisuudesta: he ovat hylänneet Koltshakin, joka kohteli heitä kovakouraisesti, ja tulemalla meidän puolellemme tehneet meille palveluksen Koltshakia vastaan. Se on totta. Mutta tarkastelkaapa lähemmin näiden kansalaisten järkeilyä, katsokaa heidän arviotaan kysymyksestä, joka koskee blokkia imperialistien kanssa, liittoa eli sopimusta imperialistien kanssa. Jouduin tutustumaan heidän järkeilyihinsä silloin kun heidän kirjoitelmansa takavarikoitiin vastavallankumousta vastaan taistelleen valtamme toimesta ja kun piti perehtyä heidän asiakirjoihinsa, jotta olisi voitu antaa oikea arvio heidän osallisuudestaan koltshakilaisuuteen. He ovat epäilemättä parhaita eserrien joukosta. Tapasin heidän kirjoitelmistaan seuraavanlaista järkeilyä: „Kuinka, meiltäkö odotetaan katumusta; odotetaan meidän katuvan tekojamme. Emme kadu mitään, emme milloinkaan! Meillä ei ole mitään katumista! Meitä syytetään siitä, että olemme olleet liitossa, tehneet sopimuksen Ententen kanssa, imperialistien kanssa. Entä te bolshevikit, ettekö te tehneet sopimusta Saksan imperialistien kanssa? Entä mitä Brest on? Eikö Brest juuri merkitse sopimusta imperialistien kanssa? Te ryhdyitte sopimukseen saksalaisen imperialismiin kanssa Brestissä, me ryhdyimme sopimukseen ranskalaisen imperialismiin kanssa — olemme kuitit, meillä ei ole mitään katumisen aihetta!”

Tällainen järkeily, jota tapasin mainitsemieni henkilöiden ja heidän hengenheimolaistensa kirjoitelmissa, tulee vastaan, kun muistelen mainitsemiani sanomalehtiä, kun yritän

tehdä yhteenvetoa poroporvarien puheista saamistani vai-
kutelmista. Samanlaista järkeilyä voitte tavata jatkuvasti.
Se on eräs tavallisimmin esiintyviä poliittisia väittämiä.
Niinpä kehotankin teitä pohtimaan, erittelemään, harkitse-
maan teoreettiselta kannalta tätä järkeilyä. Mikä merkitys
sillä on? Ovatko ehkä oikeassa ne, jotka sanovat: „Me
demokraatit, sosialistit, olimme liitossa Ententen kanssa, te
olitte liitossa Wilhelmin kanssa, solmitte Brestin rauhan —
meillä ei ole mitään aihetta moittia toisiamme, olemme
kuitit”? Vai olemmeko oikeassa me kun sanomme koltshaki-
laisiksi niitä, jotka ovat näyttäneet teoillaan ryhtyneensä
sopimukseen Ententen kanssa bolshevikkivallankumousta
vastaan, vaikka he eivät tunnustakaan sitä sanoissa?
Vaikka he kiistäisivät sen satatuhatta kertaa, vaikka he
mieskohtaisesti olisivatkin hylänneet Koltshakin ja julista-
neet kaikelle kansalle olevansa Koltshakin vastustajia, he
ovat koltshakilaisia perusjuuriltaan, puheittensa ja teko-
jensa kaiken sisällön ja merkityksen kannalta. Kuka on
oikeassa? Tämä on vallankumouksen peruskysymys, ja sitä
on harkittava.

Haluan esittää tämän kysymyksen selvittämiseksi ver-
tauksen — tällä kertaa yksityisestä poroporvarista eikä
yksityisestä vallankumousmiehestä. Kuvitelkaa, että maan-
tiosvot ovat saartaneet autonne ja uhkaavat teitä revolve-
rilla. Kuvitelkaa, että te luovutatte sen jälkeen rosvoille
rahanne ja aseenne ja annatte heidän ajaa pois tällä autolla.
Mistä on kysymys? Te annoitte rosvoille aseenne ja rahat. Se
on tosiasia. Kuvitelkaa nyt, että toinen mies on antanut
rosvoille aseenne ja rahaa osallistuakseen näiden rosvojen
puuhiin rauhallista väestöä vastaan.

Molemmissa tapauksissa on olemassa sopimus. Onko se
pantu paperille vai ei, onko siitä puhuttu vai ei, sillä ei ole
merkitystä. Voidaan kuvitella, että mies luovuttaa sanaa-
kaan sanomatta revolverinsa, aseensa ja rahansa. Sopimuk-
sen sisältö on selvä. Hän sanoo rosvoille: „Minä luovutan
sinulle revolverin, aseenne ja rahat, sinä annat minulle mah-
dollisuuden päästä eroon miellyttävästä seurastasi” (n a u-
r u a); sopimus on tehty. Yhtä hyvin on mahdollista, että
äänettömän sopimuksen tekee henkilö, joka luovuttaa aseenne
ja rahaa rosvoille antaakseen heille mahdollisuuden ryöstää
toisia ja saa sitten osan saaliista. Tämä on niinkään ääne-
tön sopimus.

Kysynkin nyt teiltä, onko olemassa sellaista lukutaitoista ihmistä, joka ei osaisi tehdä eroa näiden sopimusten välillä. Te sanotte: sellainen ihminen olisi varmaan idiootti, jos todella löytyisi joku, joka ei kykenisi tekemään eroa näiden sopimusten välillä ja sanoisi: „Olet antanut rosvoille aseet ja rahat, älä siis syytä muita rosvoudesta; mitä oikeutta sinulla on tämän jälkeen syyttää ketään rosvoudesta?” Jos kohtaatte lukutaitoisten joukosta sellaisen ihmisen, teidän täytyy tunnustaa, tai ainakin 999 henkilöä 1000:sta tunnustaa, että hän on järjiltään ja että sellaisen ihmisen kanssa ei voi keskustella kriminaalisistakaan saati sitten poliittisista aiheista.

Nyt pyydän teitä siirtymään tästä esimerkistä Brestin rauhan ja Ententen kanssa tehdyn sopimuksen vertailuun. Mitä oli Brestin rauha? Eikö se ollut väkivaltaa, jota rosvot harjoittivat hyökätessään meitä vastaan silloin, kun me tarjosimme vilpittömästi rauhaa ja kehotimme kaikkia kansoja kukistamaan *oman* porvaristonsa? — Olisi ollut naurettavaa, jos olisimme aloittaneet Saksan porvariston kukistamisesta! Me paljastimme koko maailman silmissä tuon sopimuksen rosvomaisuuden, leimasimme sen häpeälliseksi ja jopa kieltäydyimme alussa allekirjoittamasta tuota rauhaa toivoen saavamme apua Saksan työläisiltä. Mutta kun väkivallantekijät painoivat revolverin ohimollemme, me sanoimme: ottakaa ase ja rahat, myöhemmin selvitämme välit teidän kanssanne muilla keinoin. Me tiedämme, että saksalaisella imperialismilla on toinen vihollinen, jota sokeat eivät ole huomanneet — Saksan työväki. Voidaanko tätä imperialismia kanssa tehtyä sopimusta rinnastaa siihen sopimukseen, kun demokraatit, sosialistit, sosialistivallankumoukselliset — leikki pois, mitä vahvemmin sanottu, sitä komeammin kalskahtaa — kun he sopivat Ententen kanssa yhteisestä sotaretkestä oman maansa työläisiä vastaan? Niinhän asia on ollut ja on edelleenkin. Onhan vaikutusvaltaisain osa Euroopan mitassa tunnetuista menševikeistä ja eserristä parhaillaankin ulkomailla, ja heillä on nyt sopimussuhde Ententeen. Onko se allekirjoitettu vai ei, en tiedä — varmaankaan ei ole, viisaat ihmiset hoitavat tällaiset asiat hiljaisuudessa. On kuitenkin selvää, että sellainen sopimus on olemassa, koska heitä kannetaan käsillä, annetaan heille passeja, levitetään radiolennättimellä tie-

toja koko maailmalle, että tänään puhui Axelrod, huomenna puhuu Savinkov tai Avksentjev, ylihuomenna Breshkovskaja. Eikö tämä ole sopimus, vaikkakin äänetön? Ja onko tämä samanlainen imperialistien kanssa tehty sopimus kuin meidänkin sopimuksemme? Se muistuttaa ulkonaisesti meidän tekemäämme sopimusta yhtä paljon kuin sellaisen ihmisen teko, joka antaa rosvoille pyssyn ja rahat, muistuttaa mitä tahansa samanlaatuista tekoa sen tarkoitusperistä ja luonteesta riippumatta — ainakin siitä riippumatta, mitä varten minä annan rahat ja asean rosvoille. Sitäkö varten, että pääsisin heistä eroon, kun he ovat käyneet kimppuuni ja minä olen joutunut sellaiseen tilanteeseen, että he tappavat minut, ellen anna heille revolveria? Vai annanko rahaa ja asean rosvoille, jotka lähtevät suorittamaan ryöstöä, josta minun täytyy olla tietoinen ja jonka tuottamista tuloista minä saan osan?

„Sanon tietystikin tätä Venäjän vapauttamiseksi väkivallantekijäin diktatuurista, olen tietenkin demokraatti, sillä kannatan kaikille tunnettua siperialaista tai arkangelilaista demokratiaa, taistelen tietenkin Perustavan kokouksen puolesta. Ette saa ajatella minusta mitään pahaa, ja vaikka teen palveluksia rosvoille, Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialisteille, teen niitä demokratian, Perustavan kokouksen, kansanvallan, työtätekevien väestöluokkien yhtenäisyyden hyväksi ja väkivallantekijäin, vallananastajien, bolševikkien kukistamisen hyväksi!”

Tarkoituserät ovat tietenkin mitä jaloimmat. Mutta kaipa kaikki politiikkaa harjoittavat lienevät kuulleet, että politiikan arvoa ei mitata lausuntojen, vaan todellisen luokkasisällön perusteella. Mitä luokkaa palvelet? Jos olet sopimussuhteessa imperialisteihin, niin oletko mukana imperialistisessa rosvouksessa vai et?

„Kirjeessäni Amerikan työläisille” mainitsin muun muassa, että kun Amerikan vallankumouksellinen kansa XVIII vuosisadalla vapautti itseään Englannista, kun se kävi yhtä ihmiskunnan historian ensimmäisistä ja suurista todella vapautuksellisista, yhtä ihmiskunnan historian harvoista todella vallankumouksellisista sodista, niin tuo itseään vapauttanut suuri vallankumouksellinen Amerikan kansa ryhtyi sopimussuhteisiin espanjalaisen ja ranskalaisen rosvoimperialismin kanssa, imperialismin, jolla oli siihen

aikaan siirtomaita itse Amerikassa, tuon kansan naapuruu-
dessa. Liitossa noiden rosvojen kanssa Amerikan kansa
peittosi englantilaiset ja vapautui heistä. Onko maailmassa
ollut sellaisia lukutaitoisia ihmisiä, oletteko tavanneet sel-
laisia sosialisteja, sosialistivallankumouksellisia, demokra-
tian edustajia tai miten heitä vielä nimitettäneenkin, aina
menshevikkejä myöten — oletteko koskaan nähneet, että he
rohkenisivat syyttää julkisesti Amerikan kansaa tästä kai-
kesta, väittää sen rikkoneen demokraattisuuden, vapauden
y.m.s. periaatetta? Niin hassua ihmistä ei ole vielä synty-
nyt. Mutta nyt meillä ilmaantuu moisia ihmisiä, jotka otta-
vat itselleen tällaisia liikanimiä ja jopa väittävät, että
heidän pitää olla samassa Internationalessa meidän kans-
samme ja että on pelkkää bolshevikkien ilkikurisuutta —
ovathan bolshevikit tunnetusti ilkikurisia — kun nämä jär-
jestävät oman Kommunistisen Internationalsensa eivätkä
tahdo tulla hyvään, vanhaan, yhteiseen, yhtenäiseen Bernin
Internationaleen!

Ja löytyy ihmisiä, jotka sanovat: „Meillä ei ole mitään
katumista — te olitte sopimussuhteissa Wilhelmiin, me
olimme sopimussuhteissa Ententeen — olemme kuitit!”

Vakuutan, että nuo ihmiset, mikäli he tuntevat poliittisen
tiedon alkeita, ovat koltshakilaisia, niin jyrkästi kuin he sen
itse kiistävätkin, niin vastenmielistä kuin koltshakilaisuus
heille henkilökohtaisesti lieneekin, niin kovakouraisesti kuin
Koltshak on heitä itseään kohdellutkin, vaikka he siirtyisi-
vät meidän puolellemmekin. He ovat koltshakilaisia, sillä ei
voida kuvitella, etteivät he ymmärtäisi, mikä ero on riistäjiä
vastaan käydyn taistelun aikana pakosta tehdyllä sopimuk-
sella, jollaisia sopimuksia riistonalaisten luokkien on val-
lankumouksen historiassa ollut tuon tuostakin pakko
tehdä, ja sillä mitä ovat tehneet ja tekevät meikäläisten
kvasi-demokraattien vaikutusvaltaisimmat edustajat, kvasi-
„sosialistisen” intelligenssin edustajat, jotka ovat osittain
ryhtyneet eilen ja osittain ryhtyvät tänään sopimussuhteis-
siin kansainvälisen imperialismin rosvojen ja ryövärien
kanssa oman maansa työtätekevien luokkien *osaa* vas-
taan — näin he sanovat — *osaa* vastaan. He ovat koltshaki-
laisia, eikä heihin voida suhtautua muuten kuin sillä
ainoalla tavalla, jolla tietoisten vallankumouksellisten on
suhtauduttava koltshakilaisiin.

III

Siirryn nyt seuraavaan kysymykseen. Se on kysymys suhtautumisesta demokratiaan yleensä.

Olen jo joutunut mainitsemaan, että vetoamista demokratiaan käytetään ahkerasti kilpenä puolusteltaessa sitä poliittista asennetta, jonka demokraatit ja sosialistit ovat omaksuneet meitä vastaan. Tämän katsantokannan jyrkimmäksi edustajaksi eurooppalaisessa kirjallisuudessa on ryhtynyt, kuten varmaan tiedätte, Kautsky, II Internationalen aatteellinen johtaja ja tähänastinen Bernin Internationalen jäsen. „Bolshevikit ovat valinneet menetelmän, joka loukkaa demokratiaa, bolshevikit ovat valinneet diktatuurimenetelmän, ja siksi heidän ajamansa asia on väärä”, näin hän sanoo. Tämä väite on esiintynyt tuhansia ja miljoonia kertoja kaikkialla ja alituisesti koko lehdistössä ja mainitsemisani sanomalehdissä. Sitä hokee jatkuvasti myös koko intelligenssi ja toisinaan sitä toistavat puoliksi tietoisesti todisteluissaan poroporvaritkin. „Demokratia on vapautta, se on tasa-arvoisuutta, se on enemmistöpäättäntää; mikä voisikaan olla korkeampaa kuin vapaus, tasa-arvoisuus ja enemmistöpäättös! Kun kerran te, bolshevikit, olette luopuneet tästä kaikesta ja vieläpä juljenneet tällöin sanoa avoimesti olevanne sekä vapauden, tasa-arvoisuuden että enemmistöpäätöksen yläpuolella, niin älkää ihmetelkö älkääkä valittako sitä, että me sanomme teitä vallananastajiksi, väkivallantekijöiksi!”

Sitä emme ihmettele lainkaan, sillä haluamme ennen muuta selvyyttä ja luotamme vain siihen, että työtätekevien tietoisin osa todella tajuaa selvästi asemansa. Niin olemme sanoneet ja sanomme edelleenkin ohjelmassamme, puolueohjelmassa, että me emme anna petkuttaa itseämme sellaisilla kauniilta kuulostavilla iskusanoilla kuin vapaus, tasa-arvoisuus ja enemmistön tahto ja että suhtaudumme niihin, jotka nimittävät itseään demokraateiksi, puhtaan demokratian kannattajiksi, johdonmukaisen demokratian kannattajiksi ja asettavat demokratian suoranaisesti tai välillisesti proletariaatin diktatuurin vastakohtaksi — suhtaudumme heihin kuten Koltshakin apureihin.

Selvittääkää, selvittely on tarpeellista. Ovatko puhtaat demokraatit todella syypäitä siihen, että julistavat puhdasta demokratiaa, puolustavat sitä vallananastajilta, vai ovatko

he syypäitä siihen, että osoittautuvat olevan omistavien luokkien puolella, Koltshakin puolella?

Aloittakaamme selvittely siitä, mitä on vapaus. Vapaus on ilman muuta erittäin olennainen tunnus jokaisessa valankumouksessa, olkoonpa se sitten sosialistinen tai demokraattinen. Mutta meidän ohjelmamme julistaa: vapaus on petkutusta, jos se ei edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta. Ja jokainen teistä, joka on lukenut Marxia — mielestäni vieläpä jokainen, joka on lukenut vain yhdenkin Marxin helppotajuisista esityksistä —, tietää Marxin omistaneen suuren osan elämästään ja kirjallisista töistään ja suuren osan tieteellisistä tutkimuksistaan nimenomaan sille, että ivasi vapautta, tasa-arvoisuutta, enemmistön tahtoa ja kaikenlaisia Benthameja, jotka niitä kaunomaalailivat, ja sen todistamiselle, että näiden fraasien takana ovat tavaranomistajan vapauden, pääoman vapauden edut, jota vapautta se käyttää sortaakseen työtätekevien joukkoja.

Me sanomme jokaiselle, joka tällaisena ajankohtana, kun edessä on pääoman vallan kukistaminen koko maailmassa tai ainakin yhdessä maassa, joka tällaisena historiallisena ajankohtana, jolloin etualalle nousee sorrettujen työtätekevien luokkien taistelu pääoman täydellisen kukistamisen puolesta, tavaratuotannon täydellisen hävittämisen puolesta, jokainen, joka tällaisena poliittisena ajankohtana käyttää sanaa „vapaus” yleensä, joka nousee tämän vapauden nimessä proletariaatin diktatuuria vastaan — hän auttaa riistäjiä ja siinä kaikki, hän on riistäjien kannattaja, sillä vapaus on petkutusta, ellei se palvele työn vapauttamista pääoman sorrosta, kuten olemme suoraan julistaneet puolueohjelmassamme. Tämä on ehkä liikaa ohjelman ulkonaisen rakenteen kannalta, mutta se on perusluontoisinta kaiken propagandamme ja agitaatiomme kannalta, proletaarisen taistelun ja proletaarisen vallan perusteiden kannalta. Me tiedämme mainiosti, että meidän on taisteltava yleismaailmallista pääomaa vastaan, tiedämme mainiosti, että yleismaailmallisen pääoman tehtävänä oli aikoinaan vapauden luominen, että se kukisti feodaaliorjuuden, että se loi porvarillisen vapauden, tiedämme mainiosti, että se oli maailmanhistoriallista edistystä. Ja me julistamme, että vastustamme kapitalismia yleensä, tasavaltalaista kapitalismia, demokraattista kapitalismia, vapaata kapita-

lismia — me tiedämme kyllä, että se tulee kohottamaan meitä vastaan vapauden lipun. Ja me vastaamme sille. Olemme katsoneet tarpeelliseksi antaa tuon vastauksen ohjelmassamme: kaikkalainen vapaus on petkutusta, jos se ei edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta.

Mutta ehkä tätä kaikkea ei voi ollakaan? Ehkä vapaus ja työn vapauttaminen pääoman sorrosta eivät olekaan ristiriidassa keskenään? Tarkastelkaa kaikkia Länsi-Euroopan maita, joissa olette käyneet tai joista olette ainakin lukeneet. Joka kirjassessa kuvaillaan niiden järjestelmää kaikkein vapaimmaksi järjestelmäksi, ja nyt nuo Länsi-Euroopan sivistysmaat — Ranska, Englanti ja Amerikka — ovat kohottaneet tuon lipun, ne marssivat bolshevikkeja vastaan „vapauden puolesta”. Aivan näinä päivinä — näemme nyt harvoin ranskalaisia lehtiä, koska meidät on saarrettu, mutta radioteitse uutisia saadaan, eihän avaruutta sentään voida miehittää, me sieppaamme ulkomaisia radiosanomiamia — näinä päivinä sain lukeakseni Ranskan ryövärihallituksen lähettämän radiosanomian: sotiessaan bolshevikkeja vastaan ja tukiessaan heidän vastustajiaan Ranska kantaa edelleenkin korkealla sille ominaista „vapauden ylevää ihannetta”. Tällaista kohtaamme joka askeleella, tämä on perussävel heidän väittelyissään meitä vastaan.

Mitä he sitten sanovat vapaudeksi? He, nuo sivistyneet ranskalaiset, englantilaiset, amerikkalaiset, sanovat vapaudeksi esimerkiksi kokoontumisvapautta. Perustuslaissa pitää olla kirjoitettuna: „Kaikilla kansalaisilla on kokoontumisvapaus.” „Juuri se on vapauden sisältö”, he sanovat, „se on vapauden oleellisin ilmaus. Mutta te bolshevikit, te olette loukanneet kokoontumisvapautta.”

Niin kyllä, me vastaamme, teidän vapautenne on petkutusta, herrat englantilaiset, ranskalaiset ja amerikkalaiset, jos se ei edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta. Olette unohtaneet pikkuseikan, te sivilisoituneet herrat. Olette unohtaneet, että teidän vapautenne on kirjoitettu perustuslakiin, joka *laillistaa yksityisomistuksen*. Siinä on asian ydin.

Vapauden rinnalla on yksityisomistus, niin on kirjoitettu-kin perustuslakiinne. Se, että te tunnustatte kokoontumisvapauden, on tietysti suurta edistystä feodaaliseen valtiojärjestykseen, keskiaikaan, maaorjuuteen verraten. Sen ovat kaikki sosialistit tunnustaneet käyttämällä tätä porvarillisen

yhteiskunnan tarjoamaa vapautta opettaakseen proletariaattia kukistamaan kapitalismin ikeen.

Mutta teidän vapautenne on vapautta paperilla eikä todellisuudessa. Se merkitsee, että jos suurissa kaupungeissa on suuria saleja, samanlaisia kuin tämä, niin ne ovat kapitalistien ja tilanherrojen hallussa ja niitä sanotaan esimerkiksi „aatelisseuran” saleiksi. Te, Venäjän demokraattisen tasavallan kansalaiset, voitte vapaasti kokoontua, mutta tämä on, suokaa anteeksi, yksityisomaisuutta, ja sitä pitää kunnioittaa, muussa tapauksessa te olette bolshevikkeja, rikoksentekijöitä, rosvoja, ryöväreitä, ilkeiden harjoittajia. Mutta me sanomme: „Me muutamme tämän kaiken. Ensin teemme tästä „aatelisseuran” talosta työväenjärjestöjen talon ja sitten voimme keskustella kokoontumisvapaudesta.” Te syytätte meitä vapauden loukkaamisesta. Me taas toteamme, että kaikkinaisen vapaus, ellei se palvele työn vapauttamista pääoman sorrosta, on petkutusta. Kaikkien porvarillisten tasavaltojen perustuslakeihin kirjoitettu kokoontumisvapaus on petkutusta, sillä kokousten pitämiseksi sivistysmaassa, joka ei sentään ole tehnyt loppua talvesta eikä muuttanut ilmastoja, tarvitaan kokoushuoneistoja, mutta parhaat rakennukset ovat yksityisomaisuutta. Ensin otamme pois parhaat rakennukset ja sitten keskustelemme vapaudesta.

Me sanomme, että kapitalistien kokoontumisvapaus on mitä suurin rikos työtätekeviä vastaan, se on kokoontumisvapautta vastavallankumouksellisille. Me sanomme herroille porvarillisen sivistyneistön edustajille, herroille demokration kannattajille: te valehtelette heittäessänne meille vasten kasvoja syytöksen vapauden loukkaamisesta! Kun teidän suuret porvarilliset vallankumousmiehenne panivat toimeen vallankumouksen Englannissa v. 1649 ja Ranskassa vuosina 1792—1793, he eivät myöntäneet kokoontumisvapautta monarkisteille. Ranskan vallankumous on siksi saanutkin suuren vallankumouksen nimen, että sitä erotukseksi monista vuoden 1848 vallankumouksista ei vaivannut velttous, puolinaisuus eikä korulauseilla keikailu, vaan se oli asiallinen vallankumous, joka kukistettuaan monarkistit nujersi heidät täydellisesti. Mekin osaamme menetellä samoin herrojen kapitalistien suhteen, koska tiedämme, että työtätekevien vapauttamiseksi pääoman sorrosta on riistettävä kokoontumisvapaus kapitalisteilta, on otettava pois tai

rajoitettava heidän „vapautensa”. Se edistää työn vapauttamista pääoman sorrosta, se palvelee sitä todellista vapautta, jonka vallitessa ei tule olemaan rakennuksia, joissa asuu yksityinen perhe ja jotka kuuluvat jollekin yksityisesti — tilanherroille, kapitalisteille tai jollekin osakeyhtiölle. Kun tämä saadaan aikaan, kun ihmiset unohtavat, että julkiset rakennukset voivat olla jonkun omaisuutta, silloin me tulemme kannattamaan täydellistä „vapautta”. Kun maailmaan jää vain työntekijöitä ja ihmiset unohtavat sellaisen ajatuksenkin, että voidaan olla yhteiskunnan jäseniä tekemättä työtä — siihen kuluu vielä melkoisesti aikaa, viivytykseen ovat syypäitä herrat porvarit ja herrat porvarillisen intelligentissin edustajat —, silloin tulemme kannattamaan kaikkien kokoontumisvapautta, mutta nyt kokoontumisvapaus on kapitalistien, vastavallankumouksellisten kokoontumisvapautta. Me taistelemme heitä vastaan, me annamme heille vastaiskuja sekä julistamme lakkauttamme tämän vapauden.

Me käymme taisteluun — siinä on proletariaatin diktatuurin sisältö. Nyt ovat jo ohi ne naiivin, utooppisen, mielikuvituksen, mekaanisen, intelligentin sosialismin ajat, jolloin kuviteltiin, että enemmistö ihmisistä voidaan saada vakuuttuneiksi, maalataan kaunis kuva sosialistisesta yhteiskunnasta ja enemmistö siirtyy sosialismin kannalle. Ne ajat ovat jo menneet, jolloin näillä pikkulasten saduilla voitiin hauskuttaa itseään ja toisia. Marxilaisuus, joka toteaa luokkataistelun välttämättömyyden, sanoo: ihmiskunta ei pääse sosialismiin muuten kuin proletariaatin diktatuurin kautta. Diktatuuri on julma, raskas, verinen, tuskallinen sana, eikä sellaisia sanoja heitetä tuuleen. Kun sosialistit ottivat itselleen tällaisen tunnuksen, niin se tapahtui siksi, koska he tietävät riistäjäluokan antautuvan vain vimmatussa, armottomassa taistelussa ja yrittäen naamioida herruuttaan kaikenlaisilla hyvillä sanoilla.

Kokoontumisvapaus — mikä voisikaan olla ylevämpää, mikä voisikaan olla parempaa kuin tämä sana! Onko työtätekevien ja heidän tietoisuutensa kehitys ajateltavissa ilman kokoontumisvapautta? Ovatko ihmisyyden perusteet ajateltavissa ilman kokoontumisvapautta? Mutta me sanomme, että Englannin ja Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen perustuslaeissa julistettu kokoontumisvapaus on petkutusta, koska se sitoo työtätekevien joukkojen kädet koko

sosialismiin siirtymisen ajaksi, se on petkutusta, sillä me tiedämme hyvin porvariston tekevän kaikkensa kukistaakseen tämän vallan, joka on alussa niin epätavallista, niin „pöyristyttävää”. Muulla tavalla ei voi nähdä asiaa se, joka on pohtinut luokkataistelua ja ajattelee vähänkin konkreettisesti ja selvästi kapinaan nousseiden työläisten suhtautumista porvaristoon, joka on kukistettu yhdessä maassa, mutta ei ole kukistettu kaikissa maissa ja ryntää sitä suuremmalla vimmallalla taisteluun nimenomaan siksi, ettei sitä ole kukistettu täydellisesti.

Nimenomaan porvariston kukistamisen jälkeen luokkataistelu saa mitä kärkevimpiä muotoja. Ja mihinkään kelpaamattomia ovat ne demokraatit ja sosialistit, jotka pettävät itseään ja sitten pettävät toisiakin sanoessaan: kun kerran porvaristo on kukistettu, niin asia on viety loppuun. Se on vasta aloitettu eikä viety loppuun, sillä porvaristo ei tähän saakka ole uskonut kukistuneensa, se lasi Lokakuun vallankumouksen aattonakin hyvin herttaisesti ja rakastettavasti leikkiä; Miljukov lasi leikkiä, Tshernov lasi leikkiä ja samoin tekivät novajazhizniläiset. He pilailivat: „Tehkää niin hyvin, herrat bolshevikit, muodostakaa kabinetti, ottakaa itse valta pariaksi viikoksi — te autatte meitä erinomaisesti!” Näinhän Tshernov kirjoitti eserrien puolesta, näin kirjoitti Miljukov „Retshissä”, näin kirjoitti puolimenshevistinen „Novaja Zhizn”. He pilailivat, koska eivät ottaneet asiaa vakavalta kannalta. Mutta nyt he näkevät, että asia on käynyt vakavaksi, ja herrat Englannin, Ranskan ja Sveitsin porvarit, jotka luulivat „demokraattisia tasavaltojaan” itseään suojelevaksi panssariksi, ovat nähneet ja tajunneet asian käyneen vakavaksi ja nyt he kaikki varustautuvat. Jos voisitte nähdä, mitä tapahtuu vapaassa Sveitsissä, miten siellä jokainen porvari aseistautuu, on mukana perustamassa valkoista kaartia, koska tietää kysymyksen olevan nyt siitä, saako hän säilytetyksi etuoikeutensa, jotka antavat mahdollisuuden pitää miljoonia ihmisiä palkkaorjuudessa. Nyt taistelu on saanut maailmanlaajuiset mittasuhteet, sen vuoksi nyt jokainen, joka nousee meitä vastaan puhuen „demokratiasta” ja „vapaudesta”, asettuu omistavien luokkien puolelle, pettää kansaa, sillä hän ei ymmärrä, että vapaus ja demokratia ovat tähän asti olleet vapautta ja demokratiaa *omistaville* ja vain pöydältä pudonneita muruja omistamattomille.

Mitä on kokoontumisvapaus silloin, kun pääoman ies ja työnteke pääoman hyväksi puristavat työtätekeviä? Se on petkutusta, ja on ensin voitettava riistäjien vastarinta, jotta voitaisiin kulkea työtätekevien vapautta kohti, mutta jos minun on kestettävä kokonaisen luokan vastarinta, niin on selvää, etten voi luvata tuolle luokalle enempää vapautta, tasa-arvoisuutta kuin enemmistö päätöskään.

IV

Siirryn nyt vapaudesta tasa-arvoisuuteen. Tässä on asia vieläkin syvällisempi. Tässä me joudumme kajoamaan vieläkin vakavampaan, vieläkin kipeämpään ja suuria erimielisyyksiä aiheuttavaan kysymykseen.

Kehityskulussaan vallankumous kukistaa riistäjäluokan toisensa jälkeen. Ensin se kukisti monarkian ja käsitti tasa-arvoisuudella vain sitä, että olisi vaaleilla valittu valta, että olisi tasavalta. Kehittyessään edelleen se suisti tilanherrat, ja te tiedätte, että koko taistelu keskiaikaista järjestystä vastaan, feodalismia vastaan, käytiin „tasa-arvoisuuden” tunnuksin. Kaikki ovat tasa-arvoisia säädystä riippumatta, kaikki ovat tasa-arvoisia, myös miljonääri ja ryysyläinen — niin puhuivat, niin luulivat ja niin ajattelivat suurimmat vallankumousmiehet vilpittömästi sillä kaudella, joka on jäänyt historiaan Ranskan suuren vallankumouksen kautena. Vallankumous suuntautui tilanherroja vastaan tasa-arvoisuuden tunnuksin ja tasa-arvoisuudeksi sanottiin sitä, että miljonäärillä ja työmiehellä pitää olla samat oikeudet. Vallankumous kehittyi edelleen. Se sanoo, että „tasa-arvoisuus” — me emme ole sanoneet tätä erikseen ohjelmassamme, mutta eihän voida toistaa loppumattomiin, tämä on yhtä selvää kuin sekin, mitä olemme sanoneet vapaudesta — tasa-arvoisuus on petkutusta, jos se ei edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta. Näin me sanomme ja se on aivan totta. Me sanomme, että demokraattinen tasavalta ja sen nykyinen tasa-arvoisuus on valhetta, petkutusta, että tasa-arvoisuutta ei siellä noudateta eikä sitä voi siellä olla ja että tuotantovälineiden, rahan, pääoman omistus on se syy, mikä estää nauttimasta tätä tasa-arvoisuutta. Voidaan heti riistää omistusoikeus loistorakennuksiin, voidaan melko pian ottaa pois pääoma ja tuotannon välikappaleet, mutta ottakaapa pois rahan omistus.

Onhan raha yhteiskunnallisen rikkauden tiivistymä, yhteiskunnallisen työn tiivistymä, raha on lupakirja veron perimiseen kaikilta työtätekevilta, raha on eilispäivän riiston jäännöstä. Sellaista on raha. Voidaanko se jollakin tavalla hävittää heti kohta? Ei voida. Jo ennen sosialistista vallankumousta sosialistit kirjoittivat, että rahaa ei voida heti poistaa, ja me voimme todistaa sen omalla kokemuksemme. Rahan hävittämiseksi tarvitaan hyvin paljon teknillisiä ja, mikä on paljon vaikeampaa ja paljon tärkeämpää, organisatorisia saavutuksia, mutta siihen saakka on pakko tyytyä tasa-arvoisuuteen sanoissa, perustuslaissa, ja sellaiseen olotilaan, jonka vallitessa jokaisella rahaa omistavalla on tosiasiallinen riisto-oikeus. Mekään emme ole voineet lakkauttaa rahaa heti. Me sanomme: raha säilyy toistaiseksi ja tulee säilymään melko kauan sinä aikana, jolloin tapahtuu siirtyminen vanhasta kapitalistisesta yhteiskunnasta uuteen sosialistiseen yhteiskuntaan. Tasa-arvoisuus on petkutusta, jos se ei edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta.

Engels oli tuhatkertaisesti oikeassa kirjoittaessaan: tasa-arvoisuuskäsite on mitä typerin ja mielettömin ennakkoluulo, jos sillä ymmärretään *muuta kuin* luokkien hävittämistä⁶⁰. Porvarilliset professorit ovat yrittäneet tasa-arvoisuuskäsitteen johdosta todistaa meidät syypäiksi siihen, että me muka tahdomme tehdä kaikki ihmiset samanveroisiksi. Tästä keksimästään mielettömyydestä he ovat yrittäneet syyttää sosialisteja. Mutta valistumattomuudessaan he eivät tienneet, että sosialistit — ja nimenomaan nykyisen tieteellisen sosialismin perustajat, Marx ja Engels — ovat sanoneet: tasa-arvoisuus on tyhjä fraasi, jos tasa-arvoisuudella ei ymmärretä luokkien hävittämistä. Me tahdomme hävittää luokat, siinä suhteessa olemme tasa-arvoisuuden kannalla. Mutta sellainen väite, että me teemme kaikki ihmiset samanveroisiksi keskenään, on työpöyhjä fraasi ja jonkun intellektuellin typerä keksintö, intellektuellin, joka pelehtii toisinaan tunnollisesti, väänтелеe sanoja, mutta sisältöä puuttuu — sanokoon hän itseään kirjailijaksi, joskus oppineeksi tai miksi tahansa muuksi.

Ja niinpä sanommekin: me asetamme päämääräksemme tasa-arvoisuuden tarkoittaen sillä luokkien hävittämistä. Siinä tapauksessa on hävitettävä myös työläisten ja talonpoikain välinen luokkaero. Juuri se onkin päämäärämme.

Yhteiskunta, jossa on säilynyt luokkaero työläisen ja talonpojan välillä, ei ole kommunistinen eikä sosialistinen yhteiskunta. Sitä voidaan kylläkin sanoa sosialistiseksi, kun tulkitaan sosialismi-sanaa tietyllä tavalla, mutta se on jo sofistikkua, väittelyä sanoista. Sosialismi on kommunismin ensimmäinen vaihe — mutta sanoista ei maksa väitellä. Se on ainakin selvää, että niin kauan kuin työläisen ja talonpojan välinen luokkaero säilyy, emme voi puhua tasa-arvoisuudesta olematta varuillamme, ettemme tulisi lisänneeksi vettä porvariston myllyyn. Talonpojat ovat patriarkaalisen aikakauden luokka, jota orjuus on vuosikymmenien ja vuosisatojen mittaan kasvattanut, ja kaikkien näiden vuosikymmenien aikana talonpoika on elänyt *pienomistajana*, ensin muiden luokkien valtaan alistettuna, sitten muodollisesti vapaana ja tasa-arvoisena, mutta *elintarvikkeiden omistajana ja haltijana*.

Ja nyt pääsemmekin käsiksi kysymykseen, joka aiheuttaa eniten moitteita vihollistemme taholta, joka herättää eniten epäilyksiä, kokemattomien ja harkitsemattomien ihmisten keskuudessa ja erottaa eniten meitä niistä, jotka haluavat käydä demokraateista, sosialisteista ja ovat närkästyneitä meille siitä, että emme pidä heitä demokraatteina emmekä sosialisteina, vaan sanomme heitä kapitalistien kannattajiksi, ehkä tietämättömyyttään, mutta silti kapitalistien kannattajiksi.

Talonpojan asema on hänen elämäntapansa, tuotantotoimensa, elinehtojensa, talousolojensa puolesta sellainen, että talonpoika on puoliksi työtätekevä, puoliksi keinottelija.

Tämä on tosiasia. Tästä tosiasiasta ette pääse mihinkään ennen kuin hävitätte rahan, ennen kuin hävitätte vaihdon. Siihen taas tarvitaan monia, monia vuosia jatkuvaa proletariaatin herruutta, sillä vain proletariaatti kykenee voittamaan porvariston. Kun meille sanotaan: „Te olette tasa-arvoisuuden loukkaajia, te olette loukanneet tasa-arvoisuutta ei vain riistäjien kohdalla — minkä ehkä voisin vielä hyväksyä, lausuu joku sosialistivallankumouksellinen tai menshevikki, käsittämättä mitä puhuu —, vaan te olette tehneet tyhjäksi työläisten ja talonpoikien tasa-arvoisuuden, tehneet tyhjäksi „työtätekevien kansankerrosten” tasa-arvoisuuden, te olette rikollisia!” Me vastaamme: „Niin, olemme loukanneet työläisten ja talonpoikien tasa-

arvoisuutta ja vakuutamme, että te, jotka puolustatte tuota tasa-arvoisuutta, olette Koltshakin kannattajia." Luin hiljattain „Pravdasta" тов. Germanovin erinomaisen kirjoituksen, jossa oli esitetty kansalainen Scherin, erään kaikkein „sosialistisimman" menshevikki-sosialidemokraatin laatimat teesit. Nuo teesit oli ehdotettu eräässä meikäläisessä osuustoimintalaitoksessa. Nuo teesit ovat sellaiset, että ne pitäisi kaivertaa tauluun, ripustaa jokaisen volostin toimeenpanevan komitean seinälle ja kirjoittaa alle: „Tässä on koltshakilainen."

Tiedän hyvin, että tuo kansalainen Scher ja hänen hengenheimolaisensa leimaavat tämän johdosta minut parjajaksi tai joksikin vielä pahemmaksi. Siitä huolimatta kehoitan niitä henkilöitä, jotka ovat perehtyneet poliittisen taloustieteen ja poliittisen tietouden alkeisiin, selvittämään huolellisesti, kuka on oikeassa ja kuka väärässä. Kansalainen Scher sanoo: Neuvostovallan elintarvikepolitiikka ja ylipäänsä talouspolitiikka on mihinkään kelpaamatonta, ja pitää siirtyä ensin asteittain ja sitten laajemmin elintarvikkeiden vapaaseen kauppaan ja yksityisomistuksen turvaamiseen.

Minä sanon, että tämä on Koltshakin taloudellinen ohjelma, hänen taloudellinen perustansa. Vakuutan että sen, joka on lukenut Marxia, varsinkin „Pääoman" ensimmäisen luvun, joka on lukenut vaikka Kautskyn helppotajuisen Marxin-esittelyn: „Karl Marxin taloudellinen oppi", hänen täytyy tulla siihen johtopäätökseen, että ajankohtana, jolloin tapahtuu proletariaatin vallankumous porvaristoa vastaan, jolloin lakkautetaan tilanherrain ja kapitalistien omistusta, kun nelivuotisen imperialistisen sodan rappioittama maa näkee nälkää, silloin vapaa viljakauppa on todellisuudessa kapitalistien vapautta, pääoman vallan palauttamisvapautta. Tämä on koltshakilainen taloudellinen ohjelma, sillä eihän Koltshak pysy pystyssä tyhjän varassa.

On melko tyhmää tuomita Koltshakia yksinomaan siitä, että hän on kohdellut työläisiä väkivaltaisesti ja jopa ruoskinut opettajattaria, koska nämä ovat olleet myötämielisiä bolshevikeille. Sellainen on vulgääria demokratian puolustelua, tyhmää Koltshakin syyttelyä. Koltshak käyttää niitä keinoja, joita keksii. Mutta minkä varassa hän pysyy pystyssä taloudellisesti? Hän pysyy pystyssä vapaan kaupan

varassa, sen puolesta hän sotii, *sen tähden* kaikki kapitalistit tukevat häntä. Ja te puhutte: „Olen hylännyt Koltshakin, en ole koltshakilainen.” Se on tietysti kunniaksi ihmiselle, mutta se ei vielä todista, että hänellä on harkintakykyä. Näin me vastaammekin noille ihmisille, vahingoittamatta vähääkään niiden eserrien ja menshevikkien kunniaa, jotka ovat hylänneet Koltshakin havaittuaan hänet väkivallantekijäksi. Mutta kun tuollainen henkilö jatkaa taisteluaan „työätekevien kansankerrosten tasa-arvoisuuden” puolesta, viljakaupan vapauden puolesta maassa, joka käy vimmittua kamppailua Koltshakia vastaan, niin hän juuri onkin koltshakilainen, hän ei vain käsitä asiaa, ei osaa sitoa yhteen asian alkuja ja loppuja.

Koltshak on pysynyt pystyssä sen varassa, että vallattuaan rikkaat viljaseudut — olkoon hänen nimensä sitten Koltshak tai Denikin, univormut ovat erilaiset, mutta olemus sama — on antanut luvan harjoittaa siellä vapaata viljakauppaa ja *palauttaa vapaasti kapitalismia*. Näin on tapahtunut kaikissa vallankumouksissa, näin tapahtuu meilläkin, jos siirrymme proletariaatin diktatuurista tuohon herrojen demokraattien, eserrien, vasemmistomenshevikkien j.n.e., joskus jopa anarkistienkin — liikanimiä on paljon — vaatimaan „vapauteen” ja „tasa-arvoisuuteen”. Ukrainassa jokainen rosvojoukko valitsee nykyään itselleen toinen toistaan vapaamman, toinen toistaan demokraattisemman liikanimen, ja joka ujestissa on oma rosvojoukkonsa.

Työläisten ja talonpoikien tasa-arvoisuutta esittävät meille „työätekevän talonpoikaiston etujen puolustajat”, jotka ovat enimmäkseen eserriä. Toiset, kuten esimerkiksi kansalainen Scher, ovat lukeneet marxilaisuutta eivätkä sittenkään käsitä, että tasa-arvoisuutta työläisen ja talonpojan välillä ei voi olla kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymisen aikana, ja sellaisen tasa-arvoisuuden lupaa on pidettävä Koltshakin ohjelman kehittäjinä, vaikka he eivät sitä käsittäisikään. Vakuutan, että tämän käsittää jokainen, joka ajattelee maan, varsinkin perinpohjin köyhdytetyn maan konkreettisia olosuhteita.

Meikäläiset „sosialistit”, jotka vakuuttavat, että meillä on parhaillaan menossa porvarillisen vallankumouksen kausi, syyttävät meitä alituisesti siitä, että meillä on kuluttajakommunismi. Eräät lisäävät: sotamieskommunismi ja kuvittelevat olevansa sen yläpuolella, kuvittelevat

kohonneensa tätä „alhaista” kommunismin muotoa korkeammalle. He ovat yksinkertaisesti ihmisiä, jotka leikkivät sanoilla. He ovat nähneet kirjoja, pöntänneet kirjoja päähänsä, kerranneet niitä eivätkä ole tuon taivaallista ymmärtäneet noista kirjoista. Onhan niitä, sellaisia oppineita ja jopa korkeasti oppineita ihmisiä. He ovat lukeneet kirjoista, että sosialismi on tuotannon korkeinta kehitystä. Kautsky ei tee nytkään mitään muuta kuin toistaa tätä. Silmäilin muutama päivä sitten saksalaista sanomalehteä, joka oli sattumalta joutunut käsiimme, ja luin siitä Saksan Neuvostojen viimeksi pidetystä edustajakokouksesta. Kautsky oli ollut alustajana ja tähdentänyt alustuksessaan — ei hän itse, koska hän oli sairaana, vaan hänen vaimonsa, joka oli alustuksen lukenut, — tuossa alustuksessa Kautsky oli tähdentänyt, että sosialismi edustaa tuotannon korkeinta kehitystä ja että ilman tuotantoa ei kapitalismi enempää kuin sosialismikaan voi menestyä, mutta Saksan työläiset eivät sitä ymmärrä.

Voi Saksan työläisparvoja! He taistelevat Scheidemannia ja Noskea vastaan, taistelevat pyöveleitä vastaan, pyrkivät kukistamaan Scheidemannin ja Nosken, noiden yhä itseään sosialidemokraatteina pitävien pyövelien vallan, luullen, että on käynnissä kansalaissota. Liebknecht on murhattu, Rosa Luxemburg on murhattu. Kaikki Venäjän porvarit sanovat — tämä on julkaistu jekaterinodarisessa lehdessä: „Juuri sillä lailla pitää tehdä meidän bolshevikeillemme!” Niin siinä oli sanottu. Asiaa ymmärtävä tietää hyvin, että tämä on koko kansainvälisen porvariston kanta. On puolustauduttava, Scheidemann ja Noske käyvät kansalaissotaa proletariaattia vastaan. Sota on sotaa. Saksan työläiset ovat sitä mieltä, että he käyvät kansalaissotaa ja että kaikilla muilla kysymyksillä on toisarvoinen merkitys. Ennen muuta on pidettävä työmies ruoassa. Kautsky pitää sitä sotamies- tai kuluttajakommunismina. On kehitettävä tuotantoa!..

Voi teitä kaikkiviisaita herroja! Miten ihmeessä te voitte kehittää tuotantoa maassa, jonka imperialistit ovat ryöstäneet putipuhtaaksi, jossa ei ole kivihiiltä, ei raaka-aineita eikä tuotantovälineitä? „Tuotannon kehittäminen”! Mutta meillä ei ole ollut sellaista Kansankomissaarien Neuvoston tai Puolustusneuvoston istuntoa, jossa emme olisi jakaneet viimeisiä miljoonia kivihiili- tai öljypuutia ja kokeneet tus-

kallista oloa, kun kaikki komissaarit ottavat itselleen viimeiset rippeet eikä kenellekään riitä ja on ratkaistava: täälläkö vai tuolla on suljettava tehtaita, täälläkö vai tuolla jätettävä työläiset ilman työtä. Kysymys on tuskallinen, mutta näin on pakko tehdä, koska kivihiiltä ei ole. Hiiltä on Donetsin alueella, saksalaisten sotaretken tuloksena hiilikaivokset on hävitetty. Katsokaa Belgiaa, Puolaa — tämä on tyypillinen ilmiö, kaikkialla tapahtuu samaa ja se on imperialistisen sodan seurausta. Tämä merkitsee sitä, että työttömyyttä ja nälänhätää on tiedossa moneksi vuodeksi, sillä on kaivoksia, joita ei saada käyttökuntoon monessa vuodessakaan, jos vesi on ne täyttännyt. Ja meille sanotaan: „Sosialismi on tuottavuuden kohottamista.” Kirjoja te, arvon herrat, olette lukeneet, kirjoja kirjoittaneet ettekä ole kirjoista mitään oppineet. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Sellaisen kapitalistisen yhteiskunnan näkökulmasta katsoen, joka rauhan aikana siirtyisi rauhallisesti sosialismiin, meillä ei tietenkään olisi sen ajankohtaisempaa tehtävää kuin tuottavuuden kohottaminen. On vain lisättävä yksi pieni sana „jos”. Jos sosialismi syntyisi rauhallisemmin, kuin herrat kapitalistit ovat suvainneet sallia sen syntyvän. Hiukkasen verran puuttuu siis. Vaikkei olisi sotaakaan, niin herrat kapitalistit tekisivät sittenkin kaikkensa tuollaisen rauhallisen kehityksen estämiseksi. Suuret vallankumoukset, jopa silloinkin, kun ne ovat alkaneet rauhallisesti, kuten Ranskan suuri vallankumous, ovat päättyneet raivokkaisiin sotiin, joita vastavallankumouksellinen porvaristo on ollut panemassa alulle. Eikä toisin voi ollakaan, jos tarkastellaan tätä kysymystä luokkataistelun eikä sen poroporvarillisen tylsäjärkisen sanahelinän kannalta, jolla menshevikit, eserät, kaikki nuo „demokraatit” meitä kestitsevät puhumalla vapaudesta, tasa-arvoisuudesta, työtätekevästä kansanjoukoista ja enemmistön tahdosta. Rauhallista kehitystä sosialismiin ei voi olla. Ja nykyisellä kaudella, imperialistisen sodan jälkeen, on naurettavaa puhua, että kehitys voisi sujua rauhallisesti semminkään taloudellisesti rappioitussa maassa. Ottakaa esimerkiksi Ranska. Ranska on voitajamaa, mutta viljan tuotanto siellä on supistunut puoleen entisestä. Englannissa puhutaan, olen nähnyt sen englantilaisista porvarilehdistä: „Olemme nyt rutiköyhiä.” Ja taloudellisesti rappioitetussa maassa syytetään kommunisteja tuotannon pysähtymisestä! Se joka tällaista puhuu, on

joko täysi idiootti, vaikka hän kolmesti sanoisi itseään Bernin Internationalen johtajaksi, tai sitten työläisten pöytäjä.

Maassa, joka on saatettu taloudelliseen rappiotilaan, on tärkeimpänä tehtävänä työtätekevän pelastaminen. Koko ihmiskunnan tärkein tuotantovoima on työläinen, työtätekevä. Jos hän pysyy hengissä, me pelastamme ja jälleenrakennamme kaiken.

Me kestämmme vuosikausien kurjuuden, taantumisen, raakalaisuuteen paluun vuodet. Imperialistinen sota on heittänyt meidät taaksepäin, raakalaisuuteen, ja jos pelastamme työtätekevän, pelastamme ihmiskunnan tärkeimmän tuotantovoiman — työläisen, — me saamme kaiken takaisin, mutta menehdymme, ellemme kykene häntä pelastamaan, ja siksi ne, jotka parhaillaan pitävät kovaa ääntä kuluttaja- ja sotamieskommunismista katsoen muihin ylemmyydentuntoisesti, kuvitellen kohonneensa ylemmäksi kuin nuo bolshevikki-kommunistit, toistan vielä kerran, he eivät ymmärrä poliittisesta taloustieteestä kerrassaan mitään ja turvautuvat kirjoista koottuihin sitaatteihin kuin joku oppinut, jolla on päässään ikäänkuin laatikollinen sitaatteja, ja hän selaillee niitä, mutta jos syntyy uusi tilanne, jota ei ole kirjassa ennen kuvattu, hän hätäntyy ja sieppaa laatikosta aivan väärän sitaatin.

Ajankohtana, jolloin maa on saatettu taloudelliseen rappiotilaan, meidän tärkeimpänä perustehtävänä on pitää työläinen hengissä, *pelastaa työläinen*, mutta työläiset menehtyvät siksi, koska tehtaat pysähtyvät, ja tehtaat pysähtyvät siksi, koska polttoainetta puuttuu ja koska tuotantomme on kauttaaltaan keinotekoisia, teollisuus on eristetty raaka-ainelähteistä. Näin on koko maailmassa. Raaka-aineet Venäjän puuvillakehräämöille on tuotava Egyptistä, Amerikasta ja kaikkein lähimpää Turkestanista, mutta yrittäkääpä tuoda, kun vastavallankumoukselliset joukkiot ja englantilaisten joukot ovat siellä miehittäneet Ashabadin ja Krasnovodskin, yrittäkääpä tuoda Egyptistä, Amerikasta, kun rautateitse ei kuljeteta mitään, kun ne ovat rappiolla, kun liikenne on pysähtynyt eikä kivihiiltä ole.

Työläinen on pelastettava, vaikka hän ei voikaan tehdä työtä. Jos pelastamme hänet näiksi muutamiksi vuosiksi, me pelastamme maan, yhteiskunnan ja sosialismin. Ellemme pelasta, niin luisumme taaksepäin palikkaorjuuteen. Näin

on asianlaita sosialismin suhteen, sosialismin, joka ei synny sosialidemokraatiksi itseään nimittävän leppoisan houkkiori mielikuvituksesta, vaan reaalista todellisuudesta, vimmatusta, epätoivoisen ankarasta luokkataistelusta. Näin on asia. On uhrattava kaikki työläisen hengen pelastamiseksi. Ja tältä näkökannalta me vastaamme, kun meille sanotaan: „Me kannatamme työtätekevien kansankerrosten tasa-arvoisuutta, mutta te kommunistit ette anna tasa-arvoisuutta edes työläisille ja talonpojille” — me vastaamme: työläinen ja talonpoika ovat työtätekevinä tasa-arvoisia, mutta kylläinen viljakeinottelija ja nälkäinen työtätekevä eivät ole tasa-arvoisia. Vain sen vuoksi Perustuslaissamme sanotaankin, että työläinen ja talonpoika eivät ole tasa-arvoisia.

Te sanotte, että heidän tulee olla tasa-arvoisia? Punnitkaamme ja harkitkaamme. Ottakaamme 60 talonpoikaa ja 10 työläistä. 60 talonpojalla on viljaylijäämiä. He käyvät ryysyissä, mutta heillä on viljaa. Ottakaamme 10 työläistä. Imperialistisen sodan jälkeen he käyvät ryysyissä, ovat nälännyksissä, heillä ei ole leipää, ei polttoaineita eikä raaka-aineita. Tehtaat seisovat. Ovatko he mielestänne tasa-arvoisia? Onko 60 talonpojalla oikeus päättää, täytyykö 10 työläisen alistua? Työtätekevien kansankerrosten tasa-arvoisuuden, yhtenäisyyden ja enemmistö päätöksen suuri periaate!

Näin meille puhutaan. Me vastaamme: „Te olette narreja, sillä te hämääte ylevähenkisillä puheillanne kysymyksen nälänhädästä.”

Kysymme teiltä: onko nälkäisillä työläisillä taloudelliseen rappiotilaan saatetussa maassa, jossa tehtaat seisovat, oikeutta alistua talonpoikien enemmistön päätökseen, jos nämä eivät anna viljaylijäämiä? Onko heillä oikeus ottaa nuo viljaylijäämät vaikka väkipakolla, ellei niitä muuten saa? Vastatkaa suoraan! Ja tässä aletaan kierrellä ja kaarrella, kun kysymys koskee itse asian ydintä.

Teollisuus on kaikissa maissa saatettu rappiolle ja tulee olemaan rappiolla vuosikausia, sillä on helppoa polttaa tehtaat tai hukuttaa kaivokset, on helppoa räjäyttää vaunut ja särkeä veturit, siihen pystyy erinomaisesti kuka tahansa hölmö, vaikka saksalainen tai ranskalainen upseerikin, varsinkin jos hänellä on hyvät välineet räjäytyksiä, ampumista j.n.e. varten, mutta jälleenrakentaminen on hyvin vaikeaa, se ottaa vuosia.

Talonpojat ovat erikoinen luokka: työtätekevinä he ovat kapitalistisen riiston vihollisia, mutta samaan aikaan he ovat omistajia. Talonpoikaan on vuosisatojen kuluessa juurtunut käsitys, että vilja on hänen omaansa ja että hänellä on vapaa valta myydä sitä. Minulla on siihen oikeus, talonpoika ajattelee, sillä se on minun työlläni, minun hielläni ja verelläni saatua. Hänen ajattelutapaansa ei voida muuttaa nopeasti, se on pitkällisen ja vaikean taistelun takana. Se, joka kuvittelee sosialismiin siirtymisen tapahtuvan niin, että yksi saa vakuuttumaan toisen ja toinen kolmannen, on parhaassa tapauksessa lapsi tai sitten poliittinen teeskentelijä, ja suurin osa poliittisella alalla esiintyjistä kuuluu tietystikin viimeksi mainittuihin.

Asia on sellainen, että talonpoika on tottunut myymään vapaasti viljaa. Kun olimme hävittäneet kapitalistiset laitokset, kävi ilmi, että on olemassa vielä eräs voima, jonka varassa kapitalismi pysyi pystyssä — se on tottumuksen voima. Mitä päättävämmin me hävitimme kaikki kapitalismia pönkittäneet laitokset, sitä selvemmin tuli ilmi toinen kapitalismia pönkittänyt voima — tottumuksen voima. Jokin laitos voidaan hyvällä onnella hävittää heti kohta, mutta tottumusta ei voida milloinkaan, ei hyvälläkään onnella hävittää oitis. Sen jälkeen kun annoimme kaiken maan talonpoikaistolle, vapautimme sen tilanherrojen maanomistuksesta ja hävitimme kaiken mikä oli sitä kahlehtinut, se pitää edelleenkin „vapautena” vapaata viljakauppaa ja vapauden puuttumisena sitä, että sen pitää luovuttaa kiinteällä hinnalla viljaylijäämät. Mitä se sellainen on, ja miksi tässä pitäisi „luovuttaa”, talonpoika kiivailee, varsinkin jos koneisto vielä on kaiken kukkuraksi huono, ja se on huono siksi koska koko porvarillinen intelligenssi on Suharevkan⁶¹ kannalla. On ymmärrettävää, että tämän koneiston tulee nojata niihin ihmisiin, jotka opettelevat ja parhaassa tapauksessa, jos ovat tunnollisia ja asialle uskollisia, oppivat työtaidon muutamassa vuodessa, mutta siihen saakka koneisto pysyy huonona, ja toisinaan lyöttäytyy mukaan kaikenlaisia veijareita, jotka sanovat itseään kommunisteiksi. Tämä vaara uhkaa jokaista hallitsevaa puoluetta, jokaisen maan voitokasta proletariaattia, sillä on mahdotonta heti nujertaa porvariston vastarinta ja luoda moitteetomasti toimiva koneisto. Me tiedämme mainiosti, että Elintarvikeasiain komissariaatin koneisto on vielä huono.

Hiljattain suoritettiin tieteellinen tilastotutkimus siitä, miten ei-maanviljelyskuvernementtien työläinen hankkii ravintonsa. Selvisi, että puolet kaikista elintarvikkeista hän saa Elintarvikeasiain komissariaatin kautta ja toisen puolen keinottelijoilta; edellisen puoliskon hinta muodostaa yhden kymmeneksen hänen kaikista elintarvikemenoistaan ja toisen puoliskon hinta — yhdeksän kymmenestä.

Se toinen puoli elintarvikkeista, jonka Elintarvikeasiain komissariaatti on hankkinut ja toimittanut, on tietysti hankittu huonosti, mutta se on hankittu sosialistiseen eikä kapitalistiseen tapaan. Se on hankittu voittamalla keinottelija eikä ryhtymällä sopimukseen hänen kanssaan, se on hankittu asettamalla nälkäänäkevien työläisten edut kaiken muun edelle, muun muassa myös muodollisen „tasa-arvoisuuden” edelle, jolla herrat menshevikit, eserrät ja kumpp. keikailevat. Pitäkää „tasa-arvoisuutenne”, arvon herrat, me valitsemme nälkäiset työläiset, jotka olemme pelastaneet nälänhädältä. Syytelköt menshevikit meitä miten tahansa „tasa-arvoisuuden” loukkaamisesta, tosiasia on se, että me olemme puoliksi ratkaisseet elintarvikkeiden hankintatehtävän kerrassaan ennen kuulumattoman vaikeissa, uskomattoman vaikeissa olosuhteissa. Ja me sanomme, että kun 60 talonpojalla on viljaylijäämiä, mutta 10 työläistä näkee nälkää, niin ei pidä puhua „tasa-arvoisuudesta” yleensä eikä „työn ihmisten tasa-arvoisuudesta”, vaan siitä, että 60 talonpojan ehdoton velvollisuus on alistua 10 työläisen tekemään päätökseen ja antaa heille viljaylijäämät, antaa vaikkapa lainaksi.

Koko poliittinen taloustiede, jos joku on jotain oppinut siitä, koko vallankumoushistoria, koko XIX vuosisadan poliittisen kehityksen historia opettaa meille, että talonpoika seuraa joko työläistä tai porvaria. Muuten hän ei voi menellä. Jostakin demokraatista tämä ehkä saattaa kyllä tuntua loukkaavalta, joku saattaa luulla minun panettelevan talonpoikaa marxilaisessa ilkimielisyydessäni. Talonpojat ovat enemmistönä, he ovat työtätekeviä — eivätkä pysty kulkemaan omaa tietään! Miksi niin?

Ellette tiedä miksi, minä vastaisin näille kansalaisille, niin lukekaa Marxin poliittisen taloustieteen alkeita, Kautskyn esitystä siitä, harkitkaa minkä tahansa XVIII ja XIX vuosisadalla tapahtuneen suuren vallankumouksen kehitystä, minkä tahansa XIX vuosisadan maan poliittista

historiaa. Se antaa teille vastauksen kysymykseen, miksi. Kapitalistisen yhteiskunnan talous on sellainen, että hallitsevana voimana voi olla vain pääoma tai sitä kukistava proletariaatti.

Muita voimia ei tuon yhteiskunnan taloudessa ole.

Talonpoika on puoleksi työtätekevä ja puoleksi keinottelija. Talonpoika on työtätekevä, koska hän hankkii leipänsä hiellä ja verellä; tilanherrat, kapitalistit ja kaupplaat riistävät häntä. Talonpoika on keinottelija, koska hän myy viljaa, välttämättömyystarviketta, sellaista tarviketta, joka on kaiken omaisuuden arvoista, jos sitä ei ole. Nälkä ei naurata; viljasta annetaan tuhatkin ruplaa ja kuinka paljon tahansa, vaikka koko omaisuus.

Talonpoika ei ole siihen syypää, mutta hänen taloudelliset toimeentuloehtonsa ovat sellaiset, että hän elää tavaratiloudessa, on elänyt kymmeniä ja satoja vuosia, tottunut vaihtamaan viljansa rahaan. Tottumusta ei voi muuttaa, rahaa ei voida hävittää heti. Sitä varten, että raha voitaisiin hävittää, on muodostettava organisaatio tuotteiden jakelunmiseksi sadoille miljoonille ihmisille — se on monien vuosien tehtävä. Ja niin kauan kuin tavaratalous säilyy, niin kauan kuin viljaylijäämiä kätkevien kylläisten talonpoikien rinnalla on nälkäisiä työläisiä, niin kauan säilyy työläisten ja talonpoikien etujen tietty vastakohtaisuus, ja se joka yrittää kuitata tämän, elämän aiheuttaman reaalisen vastakohtaisuuden fraaseilla „vapaudesta”, „tasa-arvoisuudesta” ja „työtätekevistä kansankerroksista”, on parhaassa tapauksessa tyhjänpäiväinen korupuhuja ja pahimmassa tapauksessa tekopyhä kapitalismin puolustaja. Jos kapitalismi saavuttaa voiton vallankumouksesta, niin se saavuttaa sen käyttämällä hyväksi talonpoikien valistumattomuutta, lahjonnalla ja viekottelemalla heitä paluulla vapaaseen kauppaan. Menshevikit ja eserrät ovat tosiasiaassa kapitalismin puolella sosialismia vastaan.

Koltshakin, Denikinin ja kaikkien venäläisten valkokaartiläisten taloudellisena ohjelmana on vapaa kauppa. He käsittävät sen, eikä ole heidän syynsä, ettei kansalainen Scher sitä käsitä. Elämän taloudelliset tosiasiat eivät muutu siitä, että kyseinen puolue ei niitä käsitä. Porvariston tunnuksena on vapaa kauppa. Talonpoikia koetetaan petkuttaa puhumalla: „Eikö vanhaan tapaan olisi ollut parempi elää? Eikö olisi ollut parempi elää myymällä vapaasti, rajoituksitta,

maanviljelystyötä? Mikä voisikaan olla oikeudenmukaisempaa?” Näin puhuvat tietoiset koltshakilaiset ja he ovat oikeassa pääoman etujen kannalta. Jotta voitaisiin palauttaa Venäjällä pääoman valta, on saatava tukea perinnäistavoista, — talonpojan ennakkoluuloista, jotka sotivat hänen järkeensä vastaan, vanhasta tottumuksesta vapaaseen kauppaan, ja työläisten vastarinta on tukahdutettava väkivalloin. Muuta ulospääsyä ei ole. Koltshakilaiset ovat oikeassa pääoman näkökannalta katsottuna, omassa taloudellisessa ja poliittisessa ohjelmassaan he osaavat sitoa säikeet yhteen, käsittävät missä on alku ja missä loppu, käsittävät mitä yhteyttä on talonpoikain harjoittamalla vapaalla kaupalla ja työläisten väkivaltaisilla ampumisilla. Yhteys on olemassa, vaikka kansalainen Scher ei sitä käsitäkään. Vapaa viljakauppa on koltshakilaisten talousohjelma, kymmenien tuhansien työläisten ampuminen (kuten Suomessa) on välttämätön keino tämän ohjelman toteuttamista varten, sillä työläinen ei luovu ilman muuta siitä, mitä on saavuttanut. Yhteys on mitä kiintein, mutta ihmiset, jotka eivät ymmärrä taloustieteestä eivätkä poliitikasta kerrassaan mitään, jotka ovat pikkuporvarillisen pelokkuutensa takia unohtaneet sosialismin perusteet, nimittäin menshevikit ja „sosiali-vallankumoukselliset”, nuo ihmiset yrittävät pakottaa meidät unohtamaan tämän yhteyden puheillaan „tasa-arvoisuudesta” ja „vapaudesta”, parkumalla, että me loukkaamme tasa-arvoisuusperiaatetta „työtätekevien kansankerrosten” sisällä, että Perustuslakimme on „epäoikeudenmukainen”.

Muutamien talonpoikien ääni merkitsee yhtä paljon kuin yhden työläisen ääni. Onko se epäoikeudenmukaista?

Ei, se on oikeudenmukaista kaudella, jolloin on kukistettava pääoma. Minä tiedän, mistä te olette ottaneet oikeudenmukaisuuskäsitteenne. Te olette ottaneet ne eilispäivän kapitalistiselta kaudelta. Tavaranomistaja, hänen tasa-arvoisuutensa, hänen vapautensa — siinä teidän oikeudenmukaisuuskäsitteenne. Ne ovat pikkuporvarillisten ennakkoluulojen pikkuporvarillisia jäännöksiä — sellaista on teidän oikeudenmukaisuutenne, tasa-arvoisuutenne, teidän työtätekevien kansankerrostenne demokratia. Meidän kannaltamme taas oikeudenmukaisuus palvelee pääoman kukistamista. Pääomaa ei voida kukistaa muuten kuin proletariatin yhdistetyin ponnistuksin.

Voidaanko kymmenet miljoonat talonpojat yhdistää heti ja lujasti pääomaa vastaan, vapaata kauppaa vastaan? Sitä ei voida tehdä taloudellisten olosuhteiden vuoksi, vaikka talonpojat olisivatkin täysin vapaita ja paljon valistuneempia. Sitä ei voida tehdä, koska sitä varten tarvitaan toisenlaisia taloudellisia edellytyksiä, sitä varten tarvitaan vuosikausien valmistelutyötä. Entä kuka sen suorittaa, tuon valmistelutyön? Joko proletariaatti tahi porvaristo.

Taloudellisen asemansa vuoksi talonpojan on porvarillisessa yhteiskunnassa väistämättä seurattava joko työläisiä tai porvaristoa. *Keskittietä ei ole*. Hän saattaa horjua, harhailla, fantisoida, saattaa tuomita, sättiä, hän saattaa kirotta proletariaatin „ahdasmielisiä” edustajia, porvariston „ahdasmielisiä” edustajia. He kun muka ovat vähemmistönä. Heitä voidaan kirotta, voidaan puhua mahtipontisesti enemmistöstä, teidän työtätekevien kansankerrostenne laajuudesta, kaikkikyhteydestä, puhtaasta demokratiasta. Sanoja voidaan ladella perätysten kuinka paljon tahansa. Sellaisilla sanoilla peitellään sitä tosiasiaa, että ellei talonpoika seuraa työläistä, hän seuraa porvaristoa. *Keskittietä ei ole* eikä voi olla. Ja ne, jotka tässä mitä vaikeimmassa historian siirtymävaiheessa, kun työläiset näkevät nälkää ja heidän teollisuutensa on pysähdyksissä, *eivät auta työläisiä* ottamaan viljaa oikeudenmukaisemmalla *ei „vapaalla”* hinnalla, ei kapitalistin eikä kauppasaksan määräämällä hinnalla — he toteuttavat koltshakilaisten ohjelmaa, kiistivät he sen miten tahansa oman itsensä edessä ja uskoivatpa he miten vilpittömästi tahansa täyttävänsä tunnollisesti omaa ohjelmaansa.

v

Kajoan nyt viimeiseen niistä kysymyksistä, jotka valitsin puheeni aiheeksi, kysymykseen vallankumouksen tappiosta ja voitosta. Kautsky jonka mainitsin teille vanhan, mädän sosialismin pääedustajana, ei ole ymmärtänyt proletariaatin diktatuurin tehtäviä. Hän on moittinut meitä sanoen, että enemmistöpäätös olisi päätös, joka voisi turvata asian viemisen ratkaisuun rauhanomaisesti. Diktatuuriratkaisu on ratkaisemista sotilaallisoin keinoin. Ellette siis voita sotilaallisoin keinoin, niin teidät voitetaan ja tuhotaan, sillä

kansalaissodassa ei oteta sotavankeja, vaan tuhotaan. Näin on pelästynyt Kautsky „pelotellut” meitä.

Aivan oikein. Asia on juuri niin. Vahvistamme tämän havainnon todeksi. Se on puhumattakin selvää. Kansalais-sota on vakavampaa ja julmempaa kuin mikään muu sota. Niin on aina ollut historiassa, vanhan Rooman kansalais-sodista alkaen, sillä kansojen väliset sodat ovat aina päätty-neet sopimuksetekoon omistavien luokkien kesken, ja vain kansalaissodassa sorretti luokka pyrkii hävittämään sor-tajaluokan tykkänään, hävittämään tuon luokan olemassa-olon taloudelliset edellytykset.

Minä kysyn teiltä: mitä arvoa on „vallankumouksellisilla”, jotka pelottelevat alkanutta vallankumousta sillä, että se saattaa kärsiä tappion? Ei ole ollut, ei ole, ei tule olemaan eikä voi olla sellaisia vallankumouksia, joita ei uhkasi tap-pion vaara. Vallankumoukseksi sanotaan epätoivoista, äärimmäiseen raivoonsa kiihtynyttä luokkien välistä taiste-lua. Luokkataistelu on kiertämätöntä. On joko ylipäänsä hylättävä vallankumous tahi tunnustettava, että taistelu omistavia luokkia vastaan on muodostuva vallankumouk-sista raivoisimmaksi. Sosialistien keskuudessa, mikäli he ovat vähänkin tietoisia, ei ole ollut erimielisyyttä tästä asiasta. Kun jouduin selvittämään perinpohjin näiden Kautskyn kirjoitelmien luopiomaista taustaa, kirjoitin vuosi takaperin: siinäkään tapauksessa — tämä tapahtui viime vuoden syyskuussa — siinäkään tapauksessa, että imperia-listit kukistaisivat huomenna bolshevikkien vallan, me emme katuisi hetkeäkään sitä, että olemme sen ottaneet. Eikä yksikään työtätekevien joukkojen etuja edustava tietoi-nen työläinen kadu sitä, ei epäile, että vallankumouksemme on sittenkin voittanut. Sillä vallankumous voittaa, jos se vie eteenpäin etumaista luokkaa, joka antaa tuntuvia iskuja riistolle. Tällä edellytyksellä vallankumoukset voittavat jopa silloinkin, kun ne kärsivät tappion. Tämä saattaa kuulostaa sanaleikiltä, mutta näyttääksemme, että se on totta, otamme konkreettisen esimerkin historiasta.

Ottakaamme Ranskan suuri vallankumous. Sitä ei suotta sanota suureksi. Omalle luokalleen, porvaristolle, jonka hyväksi se työskenteli, se antoi niin paljon, että koko XIX vuosisata, se vuosisata, joka toi sivistyksen ja kulttuu-rin koko ihmiskunnalle, kului Ranskan vallankumouksen merkeissä. Tuo vuosisata ei muuta tehnytkään kuin suoritti

jatkuvasti kaikilla maailman äärillä, toteutti osa osalta ja viimeisteli sitä, mitä olivat luoneet Ranskan porvariston suuret vallankumousmiehet, sen porvariston edustajat, jonka etuja he palvelivat, vaikka eivät sitä tajunneetkaan naamioituessaan vapauden, tasa-arvoisuuden ja veljeyden tunnusten taakse.

Meidän vallankumouksemme on puolessatoista vuodessa jo tehnyt proletariaatin hyväksi, sen luokan hyväksi, jota me palvelemme, verrattomasti enemmän kuin mitä suuret ranskalaiset vallankumousmiehet tekivät aikoinaan.

He pysyivät kotimaassaan vallassa kaksi vuotta ja tuhoutuivat Euroopan yhdistyneen taantumuksen iskuista, tuhoutuivat koko maailman yhdistyneiden sotalaumojen iskuista. Nuo sotalaumat mursivat Ranskan vallankumouksellisten vastarinnan, palauttivat Ranskaan legitimiin, laillisen monarkin, senaikaisen Romanovin, palauttivat tilanherrat ja tukahduttivat moniksi vuosikymmeniksi kaiken vallankumousliikkeen Ranskassa. Mutta siitä huolimatta Ranskan suuri vallankumous oli voittanut.

Jokainen tietoisesti historiaan suhtautuva sanoo, että Ranskan vallankumous voitti siitä huolimatta, että se lyötiin, koska se antoi koko maailmalle sellaisen perustuksen porvarillista demokratiaa, porvarillista vapautta varten, ettei sitä enää ole voitu hävittää.

Meidän vallankumouksemme on puolessatoista vuodessa tehnyt proletariaatin hyväksi, sen luokan hyväksi, jota me palvelemme, sen päämäärän hyväksi, jonka saavuttamiseksi me työskentelemme, pääoman herruuden kukistamiseksi, verrattomasti enemmän kuin Ranskan vallankumous teki oman luokkansa hyväksi. Ja sen vuoksi me sanomme, ottaen hypoteettisesti mahdollisen, pahimman mahdollisen tapauksen, että vaikka joku hyväonninen Koltshak hävittäisi huomenna kaikki bolshevikit viimeistä miestä myöten, siinäkin tapauksessa vallankumous jäisi voittamattomaksi. Ja sanojemme todistuksena on meillä se, että tämän vallankumouksen synnyttämä uusi valtio-organisaatio on jo voittanut moraalisesti koko maailman työväenluokan sydämissä, ja se saa jo nyt tukea koko maailman työväenluokalta. Kun Ranskan suuret porvarilliset vallankumousmiehet kaatuivat taistelussa, he kaatuivat yksinäisinä, heillä ei ollut tukea muissa maissa. Heitä vastaan olivat nousseet kaikki Euroopan valtiot ja varsinkin kehittynyt Englanti. Meidän vallan-

kumouksemme on jo nyt, kun bolshevikkivallan herruutta on kestänyt vasta puolitoista vuotta, saanut aikaan sen, että sen luoma uusi valtio-organisaatio, neuvosto-organisaatio, on käynyt ymmärrettäväksi, tutuksi, suosituksi koko maailman työläisille, tullut heille läheiseksi.

Todistelin teille, että proletariaatin diktatuuri on kiertämätön, tarpeellinen ja ehdottomasti välttämätön, jotta voitaisiin vapautua kapitalismista. Diktatuuri ei merkitse pelkästään väkivaltaa, vaikka se on mahdotonta ilman väkivaltaa, se merkitsee myös aikaisempaan verraten korkeampaa työn organisaatiota. Juuri sen vuoksi tähdensinkin edustajakokouksen alussa esittämässäni lyhyessä tervehdyksessä tätä perusluontoista, elementaarista, yksinkertaista *organisaatiotehtävää* ja juuri siksi suhtaudunkin niin armottoman vihamielisesti kaikenlaisiin intelligenssin päähänpistoihin, kaikenlaisiin „proletaarisiin kulttuureihin”. Minä asetan sellaisten päähänpistojen vastapainoksi organisaation alkeet. Jakakaa vilja ja kivihiihi niin, että jokaiseen hiilipuutaan, jokaiseen viljapuutaan suhtauduttaisiin huolellisesti harkiten — siinä on proletaarisen kurin tehtävä. Ei sellaista keppikuria kuin oli maaorjanomistajilla, eikä nälkäkuria niin kuin on kapitalisteilla, vaan toverillinen kuri, työväenyhdistysten kuri. Ratkaiskaa tämä elementaarinen, yksinkertainen organisaatiotehtävä, ja me voitamme. Sillä silloin saamme varauksettomasti mukaamme talonpojan, joka horjuu työläisen ja kapitalistin välillä, eikä tiedä lähtisikö niiden mukaan, joihin hän ei vielä luota, mutta joiden ei voi kieltää toteuttavan oikeudenmukaisempaa työjärjestystä, minkä vallitessa riistoa ei tule olemaan, minkä vallitessa „vapaa” viljakauppa on valtiotrikos, talonpoika ei tiedä, seuratako heitä vai lähteäkö niiden mukaan, jotka lupaavat entiseen tapaan vapaata viljakauppaa, mikä on muka merkitsevinään työn vapautta. Kun talonpoika näkee proletariaatin rakentavan valtiovaltaansa ja osaavan saada aikaan järjestyksen — sitä hän talonpoika vaatii, sitä toivoo ja on siinä oikeassa, vaikka tuohon talonpojan järjestyksenkaipuuseen liittyy paljon sekavuutta, paljon taantumuksellisuutta ja paljon ennakkoluuloja —, niin lopulta, pitkän epäröinnin jälkeen talonpoika seuraa kuitenkin työläistä. Talonpoika ei voi ilman muuta, oitis ja vaivattomasti siirtyä vanhasta yhteiskunnasta uuteen. Hän tietää vanhan yhteiskunnan antaneen hänelle „järjestyksen” työtä-

tekevien kurjistamisen hinnalla, heidän orjuuttamisensa hinnalla. Hän ei tiedä, kykeneekö proletariaatti antamaan hänelle järjestyksen. Häneltä, poljetulta, valistumattomalta, hajanaiselta, ei voida enempää vaatiakaan. Hän ei usko mihinkään sanoihin, ei minkäänlaisiin ohjelmiin. Ja oikein tekeekin, kun ei usko sanoihin, sillä muutenhan ei olisi mahdollista päästä petkutuksista. Hän uskoo vain tekoihin, käytännön kokemuksiin. Todistakaa hänelle, että te, yhdistynyt proletariaatti, proletaarinen valtiovalta, proletaarinen diktatuuri, osaatte jakaa viljan ja kivihiilen niin, että jokainen viljapuuta ja jokainen hiilipuuta tulee pelastetuksi, osaatte saada aikaan sen, ettei yhdestäkään viljapuudasta eikä yhdestäkään hiilipuudasta joutuisi mitään ylijäämiä keinottelukauppaan, palvelemaan Suharevkan sankareita, vaan että ne edistäisivät oikeudenmukaista jakelua, nälkäisten työläisten huoltamista, heidän tukemistaan sellaisinakin hetkinä kuin työttömyyden aikana, kun joudutaan pysäyttämään tehtaita. Todistakaa tämä. Siinä on proletaarisen kulttuurin, proletaarisen organisaation perustehtävä. Väkivaltaan voidaan turvautua, vaikka taloudellista pohjaa puuttuu, ja siinä tapauksessa historia on tuomitseva sen häviöön. Mutta väkivaltaan voidaan turvautua nojaten etumaiseen luokkaan, sosialistisen järjestelmän, järjestyksen ja organisaation korkeampiin periaatteisiin. *Silloinkin väkivalta voi joutua väliaikaisesti tappiolle, mutta se on voittamaton.*

Jos proletaarinen organisaatio osoittaa talonpojille, että järjestys on oikea, työn ja viljan jakaminen tapahtuu oikein, että pidetään huolta jokaisesta vilja- ja hiilipuudasta, että me työläisinä pystymme toteuttamaan sen toverillisella liittokurillamme, että me taistelemme väkivallan avulla vain puolustaessamme työn etuja, ottaen viljaa keinottelijalta, mutta ei työtätekevältä, ja olemme valmiit yhteistyöhön keskivarakkaan talonpojan, työtätekevän talonpojan kanssa, valmiit antamaan hänelle kaikkea mitä voimme nykyään antaa — kun talonpoika näkee tämän, niin hänen liittonsa työväenluokan kanssa, hänen liittonsa proletariaatin kanssa tulee murtumattomaksi, ja siihen me pyrimmekin.

Tulin hieman poikenneeksi aiheestani ja minun on palattava siihen. Nyt sana „bolshevikki” ja sana „Neuvosto” ovat kaikissa maissa lakanneet olemasta eriskummallisia sanontoja, jollaisia ne olivat vielä hiljattain, suunnilleen

samoin kuin sana „boksari”, jota olemme toistaneet käsit-
tämättä sen merkitystä. Sanaa „bolshevikki” ja sanaa
„Neuvosto” toistetaan nykyään maailman kaikilla kielillä.
Valveutuneet työläiset näkevät, miten kaikkien maiden por-
varisto parjaa joka päivä miljoonapainoksina ilmestyvissä
lehdissään Neuvostovaltaa — he oppivat tuosta parjauk-
sesta. Luin taannoin muutamia amerikkalaisia lehtiä. Näin
erään amerikkalaisen papin puheen, jossa tämä sanoi, että
bolshevikit ovat siveetöntä väkeä, että he saattavat voimaan
naisten kansallistamisen, että he ovat rosvoja, ryöväreitä.
Ja näin amerikkalaisten sosialistien vastauksen: he levittä-
vät 5 sentistä Venäjän Neuvostotasavallan, tuon „työtä-
tekevien kansankerrosten tasa-arvoisuuden” kieltävän „dik-
tatuuriin” Perustuslakia. He vastaavat siteeraamalla
erästä pykälää tästä, noiden työtätekevien kansankerrosten
yhtenäisyyttä loukkaavien „vallananastajien”, „rosvojen”,
„väkivallantekijäin” Perustuslaista. Ohimennen sanoen,
Breshkovskajaa tervehdittäessä New Yorkin suurin kapita-
listilehti kirjoitti kyynäränkorkuisilla kirjaimitilla Breshkov-
skajan saapumispäivänä: „Terve tuloa isoäiti!” Amerikka-
laiset sosialistit lainasivat sen lehtiinsä ja sanoivat: „Hän
kannattaa poliittista demokratiaa — onko teillä, Amerikan
työläisillä, syytä ihmetellä, että kapitalistit ylistävät
häntä?” Hän kannattaa poliittista demokratiaa. Miksi hei-
dän pitää ylistää häntä? Siksi koska hän on Neuvostoperus-
tuslakia vastaan. „Ja tässä on teille eräs pykälä noiden
rosvojen Perustuslaista”, amerikkalaiset sosialistit sanovat.
He siteeraavat aina yhtä ja samaa pykälää, jossa sanotaan:
se joka riistää toisen työtä, ei voi valita eikä hänellä ole
oikeutta tulla valituksi. Perustuslakimme tämä pykälä tun-
netaan kaikkialla maailmassa. Neuvostovalta on voittanut
puolelleen koko maailman työväen myötätunnon nimen-
omaan sillä, että se on sanonut avoimesti alistavansa kaiken
proletariaatin diktatuuriin, julistautunut uudentyyppiseksi
valtio-organisaatioksi. Tämä uusi valtio-organisaatio syntyy
mitä suurimmalla vaivalla, sillä oman sekasortoa aiheutta-
van, pikkuporvarillisen holtittomuuden voittaminen on kaik-
kein vaikeinta, se on miljoona kertaa vaikeampaa kuin
pakkovaltaa harjoittavan tilanherran tai pakkovaltaa har-
joittavan kapitalistin lannistaminen, mutta se on myös mil-
joona kertaa tuloksellisempaa uuden, riistosta vapaan orga-
nisaation luomiseksi. Kun proletaarinen organisaatio saa

ratkaistuksi tämän tehtävän, silloin sosialismi voittaa lopullisesti. Siihen on suunnattava koko toimintamme koulun ulkopuolella ja koulun sisällä tapahtuvan valistustyön alalla. Neuvostovalta on jo saanut muiden maiden työläisten tunnustuksen tavattoman raskaista olosuhteista huolimatta, siitä huolimatta, että sosialistinen mullistus tapahtuu ensi kertaa maailmassa sellaisessa maassa, jonka kulttuuritaso on näin alhainen. Sanonta „proletariaatin diktatuuri” on latinankielinen eikä jokainen sen kuullut työtätekevä ihminen ole käsittänyt, mitä se merkitsee, ei ole käsittänyt, miten sitä toteutetaan elämässä. Tämä sanonta on nyt käännetty latinasta nykyisille kansojen kielille, me olemme nyt näyttäneet, että proletariaatin diktatuuri on Neuvostovaltaa, sitä valtaa, jolloin työläiset itse järjestäytyvät ja sanovat: „Organisaatiomme on korkein mahdollinen; yhdelläkään työtätekemättömällä, yhdelläkään riistäjällä ei ole oikeutta osallistua tähän organisaatioon. Tämä organisaatio on kokonaisuudessaan suunnattu yhteen päämäärään — kapitalismin kukistamiseen. Meitä ei oteta millään valheellisilla iskulauseilla eikä millään „vapauden” tai „tasa-arvoisuuden” kaltaisilla fetišseillä. Me emme tunnusta vapautta, emme tasa-arvoisuutta emmekä työtätekevien kansankerrosten demokratiaa, jos ne eivät edistä työn vapauttamista pääoman sorrosta.” Tämän olemme ottaneet Neuvostoperustuslakiin ja olemme jo saaneet koko maailman työläisten myötätunnon sen puolelle. He tietävät, että niin vaikeaa kuin uuden järjestyksen syntyminen lieneekin, niin raskaita kuin erillisten Neuvostotasavaltojen osaksi tulevat koettelemukset ja jopa tappiot lienevätkin, mikään mahti maailmassa ei voi kääntää ihmiskunnan kehitystä taaksepäin. (Voimakkaita suosionosoituksia.)
